

Analýza penzijního připojištění v ČR a jeho důležitost v portfoliu finančního poradce

Tomáš Adam

Bakalářská práce
2005

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

akademický rok: 2004/2005

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Tomáš ADAM

Studijní program: B 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Management a ekonomika

**Téma práce: Analýza penzijního připojištění v ČR a jeho
důležitost v portfoliu finančního poradce**

Zásady pro vypracování:

- 1. Provedte literární průzkum a na základě analýzy teoretických pramenů charakterizujte penzijní připojištění.**
- 2. Objasněte kdo je finanční poradce a co je to portfolio finančního poradce.**
- 3. Provedte průzkum a analýzu vybraných penzijních fondů, jejich nabídky produktů a zhodnoťte jejich postavení na českém trhu.**
- 4. Na základě provedených analýz vyslovte doporučení o výběru penzijního fondu do portfolia finančního poradce.**

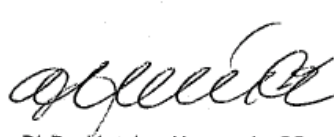
Rozsah práce: 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

1. Šulc, Jaroslav. Penzijní připojištění: 2. aktualizované a rozšířené vydání. 2.vyd. Praha: Grada Publishing spol. s r. o., 2004. 196 s. ISBN 80-247-0772-1
  2. Voříšek, V. Důchodové pojištění v ČR 1998. 2.vyd. Olomouc: Anag, 1998. 311 s. ISBN 80-85646-74-9
  3. Eliáš, Karel. Zákon o penzijním připojištění. Praha: Linde, 2001. 321 s. ISBN 80-7201-294-0
  4. Walter, Jaromír. Základy pojišťovnictví. Praha: VŠE v Praze, Fakulta financí a účetnictví, 1994. ISBN 80-7079-305-8
  5. Čejková, Viktorie. Pojistný trh. Praha: Grada Publishing spol. s r.o., 2002. 119 s. ISBN 80-247-0137-5
- a další dle doporučení vedoucího bakalářské práce

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jan Janča
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: 14. března 2005
Termín odevzdání bakalářské práce: 20. května 2005

Ve Zlíně dne 14. března 2005

doc. PhDr. Václav Nováček, CSc.
děkan

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Cílem bakalářské práce je analýza penzijního připojištění se státním příspěvkem v České republice, zhodnocení vybraných penzijních fondů a jejich nabídky. Celkovým výsledkem práce má být doporučení pro finančního poradce, týkající se výběru penzijního fondu do svého portfolia a stanovení toho, jak důležitou roli hraje penzijní připojištění v jeho portfoliu.

V teoretické části popíši historii a důvody vzniku penzijního připojištění, penzijní připojištění se státním příspěvkem z pohledu české legislativy, rozeberu problematiku kdo může nyní být finančním poradcem, nastíním předpokládaný demografický vývoj, v krátkosti se zmíním o Asociaci penzijních fondů ČR a o systému důchodového zabezpečení.

V praktické části budu převážně analyzovat a srovnávat vybrané penzijní fondy. Analýza penzijních fondů bude probíhat na základě kritérií pro výběr penzijního fondu. V závěru práce budou uvedena doporučení pro finančního poradce.

Abstrakt ve světovém jazyce

The objective of the bachelor thesis is an analysis of the pension scheme in the Czech Republic, valuation of the analysed pension funds and their offers. The outcome of this thesis is to provide recommendation for the financial advisor. As far as the choice of pension fund into his portfolio and assessment how important role plays the pension scheme in his portfolio.

In the theoretic a part I will describe the history and reasons of the creation of the pensions scheme and pensions scheme with state contribution in the Czech legislation. I will analyse the aspect who can be financial advisor. I will outline the tentative demographic development. I will also briefly mention association of pension funds of Czech Republic and the system of pension scheme in general.

In the practical part I will mainly analyse and compare the selected pension funds. The analysis of pension funds will be based on the criteria for selecting pension funds. At the end of my work there will be mentioned recommendations for the financial advisor.

Rád bych poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce panu Ing. Janu Jančovi a hlavnímu konzultantovi bakalářské práce panu Janu Fránkovi za odborné vedení, poskytnuté informace, cenné rady a hlavně velmi přátelský přístup při zpracování mé závěrečné práce.

Dále děkuji paní Ing. Kateřině Matouškové z PFČS, panu Ing. Miroslavovi Markovi z CSLP PF a panu Ing. Otakaru Hrázdírovi z ING PF za poskytnuté informace, za cenné doporučení, připomínky a hlavně za čas, který mi věnovali v průběhu zpracování mé bakalářské práce.

OBSAH

OBSAH	6
ÚVOD.....	8
I. TEORETICKÁ ČÁST	9
1 HISTORIE PENZIJNÍHO PŘIPOJIŠTĚNÍ	10
1.1 NOVODOBÁ HISTORIE	10
2 PENZIJNÍ PŘIPOJIŠTĚNÍ SE STÁTNÍM PŘÍSPĚVKEM	12
2.1 CHARAKTERISTIKA PENZIJNÍHO PŘIPOJIŠTĚNÍ	12
2.2 VZNIK A ZÁNİK PENZIJNÍHO PŘIPOJIŠTĚNÍ	13
2.3 ÚČASTNÍCI PENZIJNÍHO PŘIPOJIŠTĚNÍ A JEJICH PŘÍSPĚVKY	14
2.4 STÁTNÍ PŘÍSPĚVKY.....	15
2.5 NÁROKY Z PENZIJNÍHO PŘIPOJIŠTĚNÍ.....	17
2.6 VÝHODY A NEVÝHODY PENZIJNÍHO PŘIPOJIŠTĚNÍ.....	18
2.6.1 Hlavní výhody penzijního připojištění.....	18
2.6.2 Hlavní nevýhody penzijního připojištění.....	19
3 PENZIJNÍ FOND	20
3.1 CHARAKTERISTIKA PENZIJNÍHO FONDU	20
3.2 VÝVOJ PENZIJNÍCH FONDŮ	20
3.3 PENZIJNÍ PLÁN A STATUT PENZIJNÍHO FONDU	21
3.4 DEPOZITÁŘ PENZIJNÍHO FONDU	23
3.5 PORTFOLIO A INVESTIČNÍ MOŽNOSTI PENZIJNÍCH FONDŮ	23
3.6 HOSPODAŘENÍ PENZIJNÍCH FONDŮ	25
3.7 KRITÉRIA PRO VÝBĚR PENZIJNÍHO FONDU.....	25
4 DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ	27
5 FINANČNÍ PORADCE	29
5.1 KDO JE FINANČNÍ PORADCE.....	29
5.2 PORTFOLIO FINANČNÍHO PORADCE	30
6 ASOCIACE PENZIJNÍCH FONDŮ ČR	31
7 SYSTÉM DŮCHODOVÉHO ZABEZPEČENÍ	32
7.1 ZÁKLADNÍ KONCEPCE DŮCHODOVÉHO SYSTÉMU	32
7.2 STÁVAJÍCÍ DŮCHODOVÝ SYSTÉM V ČR.....	32
7.3 VÍCEPILÍŘOVÝ SYSTÉM DŮCHODOVÉHO ZABEZPEČENÍ.....	34
II. PRAKTICKÁ ČÁST	35
8 ANALÝZA VYBRANÝCH PENZIJNÍCH FONDŮ.....	36

8.1	PENZIJNÍ FOND ČESKÉ SPOŘITELNY, A.S.	36
8.1.1	Charakteristika penzijního fondu	36
8.1.2	Posouzení fondu dle kritérií výběru	37
8.1.3	Nadstandardní nabídka	41
8.2	ING PENZIJNÍ FOND, A.S.	42
8.2.1	Charakteristika penzijního fondu	42
8.2.2	Posouzení fondu dle kritérií výběru	43
8.2.3	Nadstandardní nabídka	47
8.3	CREDIT SUISSE LIFE & PENSIONS, PENZIJNÍ FOND, A.S.	47
8.3.1	Charakteristika penzijního fondu	47
8.3.2	Posouzení fondu dle kritérií výběru	48
8.3.3	Nadstandardní nabídka	52
9	POROVNÁNÍ ANALYZOVANÝCH PENZIJNÍCH FONDŮ	53
9.1	ZHODNOCENÍ PROSTŘEDKŮ PENZIJNÍM FONDEM	53
9.2	JMÉNO FONDU A KVALITA AKCIONÁŘŮ	54
9.3	VÝŠE PROVOZNÍCH NÁKLADŮ	54
9.4	VELIKOST FONDU	55
9.5	INVESTIČNÍ STRATEGIE	56
9.6	POSTAVENÍ ANALYZOVANÝCH PENZIJNÍCH FONDŮ NA TRHU	57
9.7	DŮLEŽITOST PENZIJNÍHO PŘIPOJIŠTĚNÍ V PORTFOLIU FINANČNÍHO PORADCE	58
10	DOPORUČENÍ PRO FINANČNÍHO PORADCE	59
	ZÁVĚR	61
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	63
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	66
	SEZNAM GRAFŮ	67
	SEZNAM TABULEK	68
	SEZNAM PŘÍLOH	69

ÚVOD

Mezi velmi diskutované problémy v poslední době patří i důchodová reforma. Tato reforma je důležitá z důvodu nepříznivého demografického vývoje. Statistikové a demografové počítají se značným nárůstem obyvatel v důchodovém věku, pro které bude nutné zajistit určitý solidní příjem ve stáří. Již nyní je téměř jisté, že stát tuhle situaci sám nezvládne, neboť počet osob v produktivním věku bude stále klesat a osob v důchodovém věku naopak přibývat. Proto je důležité, aby se lidé začali o svou budoucnost zajímat již nyní.

Občan, který si se chce nějakým způsobem pojistit svůj příjem ve stáří, má více možností. Jedná se například o životní pojištění, důchodové pojištění, investování pomocí investičních fondů, využívání bankovních produktů určených k tomuto účelu a další. Avšak nejoblíbenější možností v České republice je penzijní připojištění se státním příspěvkem. Jedná se o dlouhodobé spoření, kdy občan vkládá na svůj účet u penzijního fondu měsíčně relativně malý objem peněžních prostředků a navíc ke svému příspěvku dostává i příspěvek od státu. Obliba penzijního připojištění u občanů je právě dána vysokou podporou tohoto produktu ze strany státu.

Penzijní připojištění se státním příspěvkem není prodáváno pouze penzijními fondy, ale také pomocí finančních poradců. Ti buď pracují pod hlavičkou velké makléřské společnosti, nebo samostatně. Tyto společnosti většinou spolupracují s více penzijními fondy. Samozřejmě finanční poradce nabízí mnohem více produktů a služeb. Proto se pokusím ve své bakalářské práci zčásti zaměřit i na to, jak důležitou roli hraje penzijní připojištění se státním příspěvkem v portfoliu finančního poradce.

Ve své bakalářské práci se nejvíce zaměřím na analýzu penzijního připojištění se státním příspěvkem, které patří k jedné z alternativ, jak si zabezpečit vedlejší příjem v důchodovém věku. Práce též bude obsahovat srovnání tří penzijních fondů působících na našem trhu a doporučení pro finančního poradce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORIE PENZIJNÍHO PŘIPOJIŠTĚNÍ

Vznik penzijního připojištění sahá do počátku 20. století. V té době je v zájmu zaměstnanců, aby byli finančně zabezpečeni nejen po dobu, kdy jsou pracovně aktivní, ale i v důchodovém věku. S rozvojem městského způsobu života přestal ve společnosti fungovat systém rodinného zabezpečení na stáří, kdy mladá generace zajišťovala svým rodičům tzv. “vejminek“. Vzhledem k tomu, že v té době bylo státní důchodové zabezpečení spíše v plenkách, začala odborná hnutí požadovat po zaměstnavatelích, aby kromě mzdy svým zaměstnancům odkládali též určitou částku na penzi. Tak začalo vznikat první zaměstnanecké penzijní spoření, které však bylo často spravováno neodborně. Proto přišel požadavek, aby tyto úspory spravovaly specializované finanční instituce. Tato forma spoření na penzi opět získává na důležitosti i v dnešní době. [5]

1.1 Novodobá historie

Penzijní připojištění oslavilo v České republice v roce 2004 deset let své novodobé existence. Samotná myšlenka začala být v této republice aktuální již počátkem 90. let 20. století, krátce poté, co v oblasti sociálního pojištění došlo k opuštění měkké náruče státního paternalismu.

Velkou roli sehrál i liberální proud ekonomického myšlení, který začal velmi výrazně akcentovat myšlenku svobody jednotlivce, a to včetně vysoké odpovědnosti za jeho přítomnost a budoucnost. Týká se to i jedné z klíčových otázek lidské existence – životní úrovně a jejího financování a to jak v produktivním věku, tak i poproduktivním věku.

Dalším impulsem k zavedení penzijního připojištění v ČR byla inspirativní role tzv. vícepilířových penzijních systémů uplatňovaných v řadě západních ekonomik, kde jsou doplňkové systémy tou či onou formou zastoupeny. Velmi v té době byla propagovaná tzv. “chilská cesta“ jako univerzálně platná metoda řešení narůstajících problémů důchodového zabezpečení. I když z ní po čase původní nadšení vyprchalo, některé prvky si získaly velkou popularitu.

Proto i penzijní připojištění, je-li akceptováno dostatečně četnou skupinou domácností a smysluplně vysokými úložkami bez možnosti jejich zbytečně předčasného odčerpání k jiným účelům, je zjevně řešením, jak s přijatelně vysokými režijními náklady rozložit krytí budoucích finančních potřeb mezi více pilířů. Přinejmenším mezi povinný – státem

garantovaný a nepovinný - doplňkový příjem v podobě doživotní dávky penze z penzijního připojištění. [5]

Veškeré vlivy výše popsané ovlivnily vznik penzijního připojištění se státním příspěvkem v České republice. Penzijní připojištění vzniklo v roce 1994, kdy obdržely první penzijní fondy licence k poskytování penzijního připojištění se státním příspěvkem v ČR. Česká republika se tak stala první zemí bývalého východního bloku, která zavedla doplňkový penzijní pilíř na kapitálovém principu. Již během let 1994 a 1995 vzniklo celkem 44 penzijních fondů. Dnes jich však zůstalo pouhých jedenáct.[11]

2 PENZIJNÍ PŘIPOJIŠTĚNÍ SE STÁTNÍM PŘÍSPĚVKEM

2.1 Charakteristika penzijního připojištění

Penzijní připojištění je jeden z moderních způsobů, jak se mohou občané v průběhu svého života finančně zajišťovat na období, kdy přestanou pracovat a vydělávat a budou odkázáni na relativně skromný důchod ze základního státního systému důchodového pojištění. Zakládá se na pravidelných měsíčních příspěvcích, které lze na účet penzijního fondu poukazovat i za delší časová období (čtvrtletí, pololetí, rok). K příspěvkům účastník dostává navíc státní příspěvky, podíly na zisku fondu a může také využít velmi zajímavých daňových zvýhodnění. [5, 15]

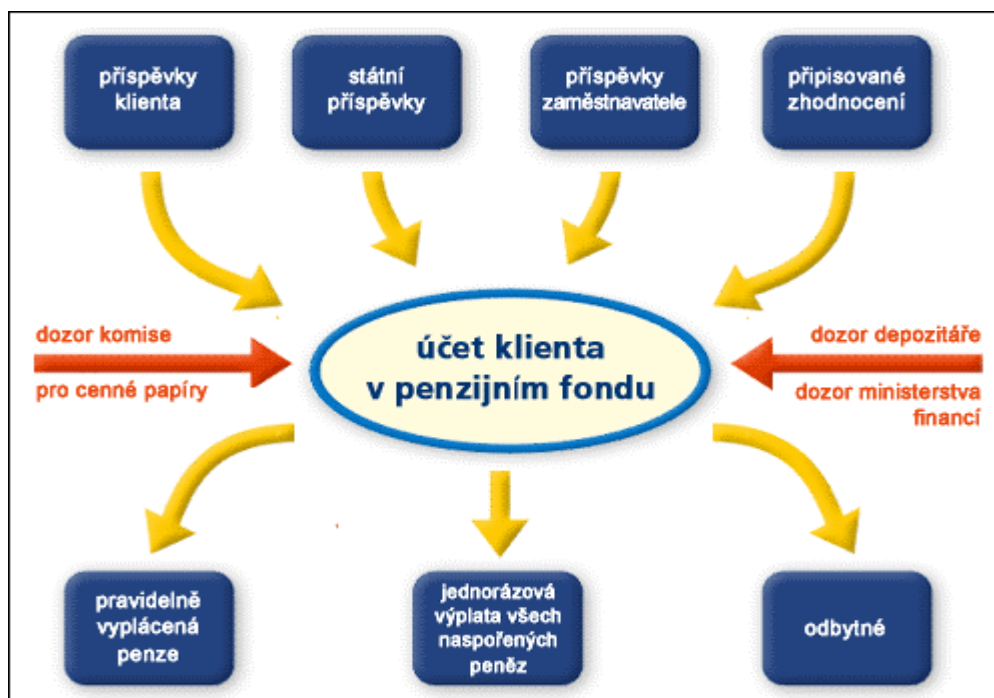
Penzijním připojištěním se rozumí shromažďování peněžních prostředků od účastníků penzijního připojištění a státu poskytnutých ve prospěch účastníků, nakládání s těmito prostředky a vyplácení dávek penzijního připojištění. Penzijní připojištění je založeno na občanském individuálním principu, tj. penzijní připojištění je založeno na vztahu penzijní fond – fyzická osoba. V ČR se tedy neuplatňuje zaměstnanecký princip.

Pro penzijní připojištění jsou charakteristické především tyto zásady:

- dobrovolnost (každý účastník si o založení a zrušení penzijního připojištění rozhoduje sám)
- individuální rozhodování (každý účastník si sám vybírá penzijní fond a rozhoduje o rozsahu penzijního připojištění)
- variabilnost (účastník kdykoliv může změnit penzijní fond)
- dlouhodobost (účastník musí dosáhnout určitého věku – dle nových podmínek min. 60 let, nebo příspěvky mohou být vyplaceny po určité době – po 15 letech 50 % naspořené částky)
- bezpečnost (je dána účastí státu v podobě povolovacího řízení při vzniku penzijního fondu a v podobě státního dozoru)
- finanční podpora státu prostřednictvím státních příspěvků a daňových úlev [6, 13]

Jak funguje penzijní připojištění? Penzijní připojištění lze chápat jako uzavřený cyklus, kdy postupně peníze od účastníků přijdou na účet penzijního fondu, penzijní fond na ně

v určité lhůtě vyžádá státní příspěvek ze státního rozpočtu a na účet penzijního fondu přicházejí i příspěvky třetích osob (především zaměstnavatelů). Všechny došlé peníze jsou poté promyšleně investovány, a to v souladu s omezeními, která zákon stanovuje. Výtěžek je proporcionálně připisován na účet účastníka. Nakonec penzijní fond vyplatí účastníkovi veškeré finanční prostředky včetně státních příspěvků, příspěvků třetích osob a výnosů. Názorněji to zobrazuje Graf 1.

Graf 1. – Systém fungování penzijního připojištění [19]

2.2 Vznik a zánik penzijního připojištění

Penzijní připojištění vzniká na základě smlouvy mezi fyzickou osobou a penzijním fondem dnem stanoveným ve smlouvě. Smlouva nesmí obsahovat zneužitelné klauzule v neprospěch účastníka. Ve smlouvě je třeba vždy sjednat poskytování starobní penze.

Pro vznik penzijního připojištění je nutné splnění tří podmínek:

- fyzická osoba musí splňovat podmínky pro to, aby mohla být účastníkem;
- fyzická osoba musí uzavřít smlouvu buď s vybraným penzijním fondem nebo s osobou oprávněnou ke zprostředkování smluv o penzijním připojištění. Před

uzavřením budoucí smlouvy musí být budoucí účastník seznámen se statutem a penzijním plánem vybraného penzijního fondu;

- je stanoveno datum vzniku penzijního připojištění.

Penzijní připojištění lze ukončit také zánikem. Možností, kdy a jak penzijní připojištění účastníka zaniká, je více. Zánik může nastat:

- výplatou poslední penze (pouze u smluv na dobu určitou);
- výplatou jednorázového vyrovnání místo poslední penze;
- výplatou odbytného při zániku penzijního fondu (pokud nedošlo k převzetí povinností zanikajícího penzijního fondu jiným penzijním fondem);
- datem, na kterém se účastník a penzijní fond písemně dohodli;
- datem, ke kterému bylo penzijní připojištění vypovězeno (jak ze strany účastníka, tak ze strany penzijního fondu);
- ukončením trvalého pobytu účastníka na území České republiky;
- ztrátou bydliště na území členského státu Evropské unie, nebo ukončením účasti v důchodovém pojištění nebo ve veřejném zdravotním pojištění v České republice;
- úmrtím účastníka . [5, 13]

2.3 Účastníci penzijního připojištění a jejich příspěvky

Účastníkem penzijního připojištění se dle zákona o penzijním připojištění může stát každá fyzická osoba, která je starší 18 let, má trvalý pobyt na území České republiky a uzavřela smlouvu o penzijním připojištění. Dále účastníkem může být fyzická osoba starší 18 let s bydlištěm na území jiného členského státu Evropské unie, pokud je účastna důchodového pojištění nebo veřejného zdravotního pojištění v České republice. Účast na penzijním připojištění je dobrovolná. [13]

Novela zákona stanovila penzijním fondům povinnost písemně informovat účastníky penzijního připojištění nejen o výši všech prostředků, které fond eviduje ve prospěch jejich nároků, a o stavu jejich nároků, ale i o výši připsaného procenta zhodnocení peněz, a to nejpozději do jednoho měsíce ode dne konání valné hromady, která o rozdělení zisku

rozhoduje. Penzijní fond musí také nově informovat účastníky o změnách penzijních plánů, které se týkají nároků a dávek z penzijního připojištění. [12]

Výše příspěvku účastníka se stanoví na kalendářní měsíc, přitom nesmí být nižší, než je částka zakládající nárok na státní příspěvek, tzn. 100,- Kč / měsíc. Účastník má právo změnit výši svého příspěvku. Změna výše příspěvku je možná pouze do budoucna. Účastník nemůže platit příspěvek současně na penzijní připojištění u více penzijních fondů, ale účastníkem penzijního připojištění u více penzijních fondů může být. Účast na penzijním připojištění u dvou penzijních fondů současně zákon nezakazuje. [6, 13]

Zcela zásadní je však vymezení samotného pojmu příspěvek účastníka, protože ten se může skládat z několika plateb od různých subjektů. Na tyto jeho jednotlivé části případně navazují různé podoby státní podpory. Dá se říct, že „celkový“ příspěvek účastníka se skládá ze dvou složek:

- z příspěvků placených samotným účastníkem
- z příspěvků placených třetí osobou

Třetí osobou přitom může být zaměstnavatel účastníka (i když zákon pojem příspěvek zaměstnavatele nezná), nebo jiná třetí osoba (rodiče, příbuzní atd.). [5]

2.4 Státní příspěvky

Státní příspěvek je podporou lidem, kteří se dobrovolně rozhodnou spolupodílet se na finančním zabezpečení svého stáří, například v podobě penzijního připojištění.

Státní příspěvek nejdříve musí penzijní fond z rozpočtu vyžádat, poté jej evidovat ve prospěch jednotlivých účastníků a hospodařit s ním stejným způsobem jako s příspěvkem zaplacenými účastníky.

Na každý kalendářní měsíc náleží za každého účastníka, který včas zaplatil na tento měsíc vlastní příspěvek, jeden státní příspěvek. (viz. Tab.1)

Tab. 1. – Výše státního příspěvku k příspěvku účastníka [13]

Výše příspěvku účastníka v Kč	Výše státního příspěvku v Kč
100 až 199 Kč	50 Kč+ 40 % z částky nad 100 Kč
200 až 299 Kč	90 Kč + 30 % z částky nad 200 Kč
300 až 399 Kč	120 Kč + 20 % z částky nad 300 Kč
400 až 499 Kč	140 Kč + 10 % z částky nad 400 Kč
500 Kč a více	150 Kč

U státního příspěvku platí dvě zásady:

- čím je příspěvek účastníka vyšší, tím je vyšší i státní příspěvek, a to až do hranice 500,- Kč příspěvku účastníka, kdy je dosaženo maxima 150,- Kč
- čím je příspěvek účastníka absolutně vyšší, tím je státní příspěvek relativně nižší (tj. v poměru právě k příspěvku účastníka)

Právě zde bylo důležité přijetí novely zákona v roce 1999, spočívající sice na jedné straně v posunu věkové hranice nároku na penzi z 50 na 60 let, ale na straně druhé – jako protiváhy tohoto zpřísnění - bylo odsouhlaseno 25 % zvýšení státního příspěvku přiznaného právě jen těmto osobám.

Na příspěvek placený zaměstnavatelem zcela nebo zčásti za své zaměstnance se poskytují daňové úlevy, ale již ne státní příspěvek. A to je důvod, proč u pojmu příspěvek účastníků rozlišujeme jednotlivé případy u „třetích osob“.

Existují tři případy, kdy je objektivní důvod státní příspěvek nakonec účastníkovi nevyplatit.

- 1, Když účastník své připojištění ukončí dříve, než má stanoveno ve smlouvě.
- 2, Když zemře dříve, než mu začala být vyplácena penze či vyplaceno jednorázové vyrovnání.
- 3, Když mu byly státní příspěvky na účet připsány omylem. [5, 13]

2.5 Nároky z penzijního připojištění

Zákon o penzijním připojištění stanoví okruh dávek, které lze z penzijního připojištění poskytovat, a některé podmínky nároků. Okruh dávek nemůže penzijní plán rozšiřovat. Konkrétní podmínky nároku na dávky penzijního připojištění jsou obsaženy v penzijním plánu.

Z penzijního připojištění se poskytují tyto dávky:

- penze, kterou se rozumí doživotní pravidelná výplata peněžní částky, a jde-li o pozůstalostní penzi, výplata peněžní částky po dobu stanovenou penzijním plánem;
- jednorázové vyrovnání;
- odbytné.

Z penzijního připojištění lze poskytnout tyto penze:

- starobní penze, u této penze je podmínkou nároku dosažení věku stanoveného penzijním plánem;
- invalidní penze, podmínkou nároku je přiznání plného invalidního důchodu z důchodového pojištění;
- výsluhové penze, podmínkou nároku je dosažení doby penzijního připojištění stanovené penzijním plánem;
- pozůstalostní penze, je-li podmínkou nároku úmrtí účastníka.

Dávky penzijního připojištění je penzijní fond povinen vyplácet ve lhůtách a způsobech stanovených penzijním plánem nebo dohodnutých s příjemcem penze. Dávky penzijního připojištění se vyplácejí na základě žádosti oprávněného.

Podmínkou nároku na penzi je placení příspěvků na penzijní připojištění po určitou dobu stanovenou penzijním plánem. (Viz. příloha č. 1 – Druhy poskytovaných penzí z penzijního připojištění a podmínky jejich čerpání podle zákona č. 42/1994 Sb. a jeho novely č. 170/1999 Sb., resp. novely č. 36/2004 Sb.) [6, 13]

2.6 Výhody a nevýhody penzijního připojištění

Penzijní připojištění se státním příspěvkem je velmi oblíbenou variantou zajištění přijatelného příjmu v důchodovém věku. Má celou řadu výhod, ale má též určité nevýhody.

2.6.1 Hlavní výhody penzijního připojištění

1, *Státní příspěvek* – k příspěvku účastníka stát přispívá 50,- Kč až 150,- Kč, záleží na úložce účastníka penzijního připojištění a na dodržení sjednaných podmínek.

2, *Daňové úlevy* – zaplatí-li účastník za rok do penzijního fondu více než 6 000,- Kč, může si o částku, která překročí tuto hranici, snížit svůj daňový základ. Maximálně však o 12 000,- Kč ročně, což ale při 32 % dani z příjmu činí úsporu na dani 3 840,- Kč. Poskytnuté úlevy jsou nevratné bez ohledu na způsob výplaty prostředků.

3, *Příspěvek zaměstnavatele* – s výhodami jak pro zaměstnance, tak i pro zaměstnavatele. Novela zákona o dani z příjmu stanovila, že příspěvek zaměstnavatele poukázaný za zaměstnance přímo penzijnímu fondu je od 1. ledna 2000 osvobozen od daně z příjmů do výše 5 % vyměřovacího základu zaměstnance pro pojistné na sociálním zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Dále je tento příspěvek pro zaměstnavatele daňově uznatelným nákladem, a to do výše 3 % vyměřovacího základu zaměstnance. Z toho vyplývá, že pro zaměstnavatele je výhodnější zaměstnanci přispět na penzijní připojištění, než-li mu zvýšit mzdu.

V příloze č. 2 je uveden konkrétní příklad, který porovnává zvýšení hrubé mzdy a zvýšení příjmu zaměstnance příspěvkem zaměstnavatele na penzijní připojištění.

4, *Daňová optimalizace* – výnosy z penzijního připojištění jsou daněny 15 % srážkovou daní až v okamžiku výplaty peněz. To je výhodnější než průběžné danění výnosů.

5, *Ostatní výhody penzijního připojištění*

- relativní bezpečnost penzijního připojištění (dozor Ministerstva financí ČR)
- žádné poplatky za vedení účtu
- možnost kdykoliv provádět změny ve smlouvě
- vyšší zhodnocení prostředků než na termínovaném vkladu [5, 9]

2.6.2 Hlavní nevýhody penzijního připojištění

1, *Dlouhodobost* – peněžní prostředky jsou v penzijním připojištění vázány na velmi dlouhou dobu, někdy až na 40 let i déle. Z toho vyplývá relativně špatná likvidita peněžních prostředků.

2, *Vklady účastníků penzijního připojištění nejsou pojištěny státem* – jedná se o velkou nevýhodu penzijního připojištění oproti vkladům v bankách, které jsou pojištěny ze zákona. Na druhou stranu do penzijního připojištění stát vkládá velké finanční prostředky, tak by se o jeho bezpečnost měl postarat. Z toho důvodu zde existuje celkem přísný státní dozor. [5, 8]

3 PENZIJNÍ FOND

3.1 Charakteristika penzijního fondu

Penzijní fond je právnickou osobou se sídlem na území České republiky, která provozuje penzijní připojištění podle zákona č. 42/1994 Sb.. Penzijní fond je akciovou společností, pro kterou platí ustanovení obchodního zákoníku, pokud zákon č. 42/1994 Sb. nestanoví jinak. Obchodní jméno penzijního fondu musí obsahovat označení "penzijní fond". Jiné osoby nesmějí ve svém obchodním jménu ani názvu toto označení používat. [3, 13]

Pro penzijní fond platí celá řada opatření, která se hlavně týkají založení penzijního fondu, akciové politiky a možnosti zvyšování základního kapitálu. K nejdůležitějším patří, že:

- penzijní fond nelze založit na základě veřejné nabídky akcií;
- hodnota základního kapitálu penzijního fondu musí činit alespoň 50 mil. Kč. Základní kapitál musí být tvořen pouze peněžitými vklady;
- penzijní fond může vydávat pouze akcie stejné jmenovité hodnoty znějící na jméno;
- penzijní fond nesmí vydávat akcie za zvýhodněných podmínek pro zaměstnance a prioritní akcie;
- zvýšení základního kapitálu nelze provést nepeněžitými vklady. Nové akcie nemohou být nabídnuty k upsání na základě veřejné nabídky k upisování akcií.

Představenstvo penzijního fondu musí mít nejméně pět členů, dozorčí rada penzijního fondu musí mít nejméně tři členy, přičemž počet jejich členů musí být dělitelný třemi. [13]

3.2 Vývoj penzijních fondů

Již během roku 1994 a 1995 vzniklo celkem 44 penzijních fondů a v roce 1997 další 2 penzijní fondy. K 31. 12. 2004 na trhu působí 11 penzijních fondů. Poslední čerstvou změnou je sloučení Penzijního fondu České pojišťovny a Nového ČP penzijního fondu (dříve ABN Amro penzijní fond). Tato změna proběhla k datu 1. 10. 2004, stalo se tak zápisem fúze do obchodního rejstříku. Přehled povolených penzijních fondů je uveden v příloze č. 3.

Převážná část penzijních fondů (23) zanikla v rámci fúzí s ostatními penzijními fondy. Ať již se jednalo o sloučení či o splynutí apod. Tři penzijní fondy zanikly bez účastníků a dva fondy zanikly s plnou náhradou vložených prostředků. Sedm fondů bylo likvidováno s částečnou náhradou vložených prostředků. [5, 12]

3.3 Penzijní plán a statut penzijního fondu

Jedná se o dva důležité dokumenty, kterými se řídí každá smlouva o penzijním připojištění. Způsob přijímání obou dokumentů a jejich změny upravují stanovy penzijního fondu. Veškeré změny statutu i penzijního plánu musí být schváleny Ministerstvem financí, jinak jsou neplatné. Změny penzijního plánu schvaluje Ministerstvo financí v dohodě s Ministerstvem práce a sociálních věcí, změny statutu se schvalují po dohodě Ministerstva financí a Komise pro cenné papíry.

Penzijní plán a statut penzijního fondu jsou dokumenty, které musí být nejen každému přístupné, ale podle nyní platné právní úpravy musí být ke smlouvě o penzijním připojištění se státním příspěvkem i připojeny. Zákon přímo stanoví, že penzijní fondy jsou povinny písemně informovat své účastníky o změnách, které se týkají nároků a dávek z penzijního připojištění. Tato informační povinnost se týká smluv uzavřených dle penzijních plánů schválených po účinnosti novely č. 36/2004 Sb. Dále je na účastníkovi, zda k navrhované změně přistoupí, či ne. Vždy platí něco za něco. [5]

Statut musí obsahovat informace o rozsahu činnosti penzijního fondu, zaměření a cílech jeho investiční politiky, zásady jeho hospodaření, způsob použití zisku, obchodní jméno a sídlo depozitáře. Dále musí též obsahovat informace o způsobu zveřejňování zpráv o hospodaření s majetkem a o změnách statutu a také informaci o tom, kde lze tyto zprávy obdržet.

Penzijní plán musí stanovit především:

- stanovení druhů penzí a ostatních dávek penzijního připojištění
- podmínky nároku na dávky penzijního připojištění a jejich výplatu
- způsob výpočtu poskytovaných dávek
- důvody případného vypovězení penzijního připojištění
- výši příspěvků účastníků na penzijním připojištění

Každý penzijní plán musí upravit podmínky nároku účastníků na starobní penzi a jednorázové vyrovnání. Penzijní plán může upravit podmínky pro vznik nároků účastníků výhodněji, než je stanoveno v zákoně o č. 42/1994 a jeho novelách, pokud to zákon nevylučuje. [3, 13]

Penzijní plán může být definován dvěma způsoby:

1, Penzijní plán definovaný příspěvkově

Jedná se o takovou konstrukci vztahu příspěvků a dávek, kdy výsledná velikost starobní penze účastníka závisí na třech parametrech:

- na celkovém úhrnu příspěvků zaplacených v jeho prospěch (jím samotným a jakoukoliv třetí osobou)
- na podílu účastníka na výnosech hospodaření penzijního fondu
- na věku, od kterého se poskytuje penze (čím později začne dávky penze čerpat, tím vyšší může být jednotlivá, například měsíční výplata)

Takto konstruovaný penzijní plán mají všechny penzijní fondy působící nyní v ČR.

2, Penzijní plán definovaný dávkově

Jde o takovou konstrukci vztahu a příspěvků (plateb) a dávek (výplat), kdy se účastník a penzijní fond dohodnou na výsledné velikosti dávky, tj. definují si starobní penzi účastníka. Penzijní fond se smluvně zaváže, že účastníku například v 60 letech vyplatí jednorázově 600 tisíc korun nebo že mu bude doživotně vyplácet cca. 4 000,- Kč / měsíc. S penzijním plánem definovaným dávkově se setkáváme jen u invalidní penze. [5]

3.4 Depozitář penzijního fondu

Je banka, která vede příslušnému penzijnímu fondu účty, na které zasílají účastníci a stát příspěvky na penzijní připojištění. Penzijní fond je tedy povinen zřídit u svého depozitáře samostatné běžné účty nebo podúčty k běžnému účtu vždy pro:

- přijímání a vracení příspěvků účastníků,
- poskytování a vracení státních příspěvků,
- financování činnosti penzijního fondu,
- umístování a ukládání prostředků penzijního fondu.

Základní funkce depozitáře tedy souvisí se zajišťováním platebního styku a vypořádáním obchodů. Dále depozitáři byla přidělena kontrolní funkce.

Pro výkon funkce depozitáře pro penzijní fond platí zvláštní zákon (zákon č. 61/1996 Sb.) upravující výkon této funkce pro investiční společnost a investiční fond, pokud není v zákoně o penzijním připojištění stanoveno jinak.

Změna depozitáře musí být schválena Ministerstvem financí po dohodě s Komisí pro cenné papíry, jinak je neplatná. Ministerstvo financí může rozhodnout o změně depozitáře penzijního fondu, pokud depozitář porušuje povinnosti stanovené zákonem nebo depozitářskou smlouvou. [3, 13]

Seznam depozitářů aktuálně působících penzijních fondů je uveden v příloze č. 4

3.5 Portfolio a investiční možnosti penzijních fondů

Portfolio je nástrojem diverzifikace (rozložení) rizika spojeného s jakoukoliv činností. Jelikož penzijní fondy jsou finanční instituce spravující obrovské množství finančních prostředků, musí své riziko řídit. Úkolem penzijních fondů je tyto prostředky zhodnocovat, proto při své investiční činnosti nemohou vše sázet na jednu kartu. Tzn. že každý penzijní fond tvoří své vlastní portfolio. Tato portfolia jsou nejčastěji složena z dluhopisů, pokladničních poukázek, akcií, podílových listů, běžných účtů a termínovaných vkladů. Samozřejmě, že investiční možnosti penzijních fondů jsou omezené. Proto se na ně více zaměříme.

Oproti jiným finančním institucím pro penzijní fondy, zvláště v ČR, platí mnohem přísnější pravidla se snahou snížit rizika ztráty z chybného investičního rozhodnutí na

minimum. Proto peněžní prostředky shromážděné penzijním fondem musí být umísťovány s odbornou péčí tak, aby byla zaručena bezpečnost, kvalita, likvidita a rentabilita skladby finančního umístění jako celku. [5]

Prostředky shromážděné penzijním fondem mohou být umísťovány zejména do:

- dluhopisů, jejichž emitentem je členský stát Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj nebo centrální banka tohoto státu, a do dluhopisů, za které převzal záruku členský stát Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj;
- dluhopisů vydaných Evropskou investiční bankou, Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj nebo Mezinárodní bankou pro obnovu a rozvoj nebo jinou mezinárodní finanční institucí, jíž je Česká republika členem;
- podílových listů otevřených podílových fondů;
- cenných papírů, s nimiž se obchoduje na regulovaném trhu země Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, který je povolen příslušným úřadem členského státu;
- movitých a nemovitých věcí představujících záruku bezpečného uložení peněžních prostředků. [13]

Peněžní prostředky mohou být uloženy i na vkladových účtech, vkladních knížkách a na vkladech potvrzených vkladovým certifikátem nebo vkladním listem.

V oblasti investování došlo k velkému průlomů v roce 2004, kdy byla schválena novela zákona o penzijním připojištění. Ta přinesla možnosti investování peněžních prostředků i do zahraničních cenných papírů, ale maximálně 30 % svých investic.

Limity jsou stanoveny i pro další operace a penzijní fondy jsou povinny se jimi při svých investičních pokynech určených správci svého portfolia řídit. Například platí, že:

- nejméně 70 % majetku penzijního fondu musí být umístěno nebo uloženo do aktiv znějících na měnu, ve které jsou vyjádřeny závazky penzijního fondu vůči účastníkům, tzn. do české koruny
- celková hodnota movitých a nemovitých věcí nesmí tvořit více než 10 % majetku penzijního fondu a mnohé další. [5, 12]

3.6 Hospodaření penzijních fondů

Penzijní fond musí s majetkem hospodařit s odbornou péčí a s cílem zabezpečit spolehlivý výnos. Jakmile zjistí, že není způsobilý krýt nároky na dávky z penzijního připojištění, je povinen přijmout opatření k nápravě a neprodleně informovat Ministerstvo financí. Dále penzijní fond nesmí se svým majetkem nakládat způsobem, který by byl v rozporu se zájmy účastníků.

Penzijní fond je instituce, která má za úkol bezpečnou správu a zhodnocování úspor účastníků. Z toho důvodu by měl být ziskový. Zisk se rozděluje následujícím způsobem. Nejméně 5 % připadá do rezervního fondu a nejvíce 10 % se rozděluje podle rozhodnutí valné hromady. Zbylá část se použije ve prospěch účastníků (k připsání výnosů) a osob, jejichž penzijní připojištění zaniklo v roce, za který se zisk rozděluje. Pokud hospodaření penzijního fondu skončí ztrátou, použije se ke krytí ztráty nerozdělený zisk z minulých let, rezervní fond a další fondy tvořené ze zisku. Nestačí-li tyto zdroje, musí být ztráta kryta snížením základního kapitálu. Hodnota základního kapitálu nesmí klesnout pod částku stanovenou zákonem (50 mil. Kč).

Penzijní fond je povinen nejdéle do tří měsíců po skončení pololetí a kalendářního roku zveřejňovat zprávy o svém hospodaření. [3, 13]

3.7 Kritéria pro výběr penzijního fondu

S ohledem na název bakalářské práce bych se měl zaměřit hlavně na to, jaká kritéria jsou při výběru penzijního fondu důležitá pro finančního poradce. Ale protože zákazníkem finančního poradce jsou občané žijící v tomto státě, musí finanční poradce zohlednit hlavně jejich požadavky. Z toho důvodu zde budou rozebrána kritéria z pohledu klienta.

Jednou z nevýhod penzijního připojištění je dlouhá doba, po kterou jsou v něm peníze zablokovány. Navíc vklady ve fondech nejsou pojištěny státem. O to důležitější je výběr penzijního fondu. Mezi nejdůležitější hlediska patří:

1, Zhodnocení prostředků fondem

Důležitým ukazatelem pro porovnání výkonnosti fondů je průměrné roční zhodnocení. Ze dvou fondů s přibližně stejným průměrným ročním zhodnocením si zvolte ten, u kterého roční zhodnocení za několik posledních let nejméně kolísá.

2, Jméno fondu a kvalita akcionářů

I když po sérii fúzí a podstatného zúžení počtu penzijních fondů jich na trhu zůstalo jen 11, ne všechny mají stejně silné zázemí. Zvolte si raději fond, za nímž stojí silná a důvěryhodná společnost. Případná rizika v budoucnu, například bankrot firmy, sice ovlivnit nemůžete, ale krach zavedené a známé společnosti je však méně pravděpodobný. Orientujte se proto na fondy, které na českém trhu působí již delší dobu.

3, Výše provozních nákladů

Provozní náklady vypovídají o tom, jak fond hospodaří s penězi klientů. Hospodaření ovlivňuje řada položek – patří mezi ně třeba nákladnost reklamy, provoz sídla fondu či způsob a výše odměn jeho zaměstnanců. Čím nižší je poměr provozních nákladů k objemu aktiv, tím fond efektivněji hospodaří a klienti mají šanci na vyšší výnosy. Efektivní hospodaření je důležité hlavně z důvodů omezení investiční politiky.

4, Velikost fondu

Čím větší fond, tedy ten, který má hodně klientů a spravuje velký objem peněz, tím lépe zvládne případný nenadálý odliv klientů a má také větší prostor pro tvorbu vhodné investiční strategie.

5, Investiční strategie fondu

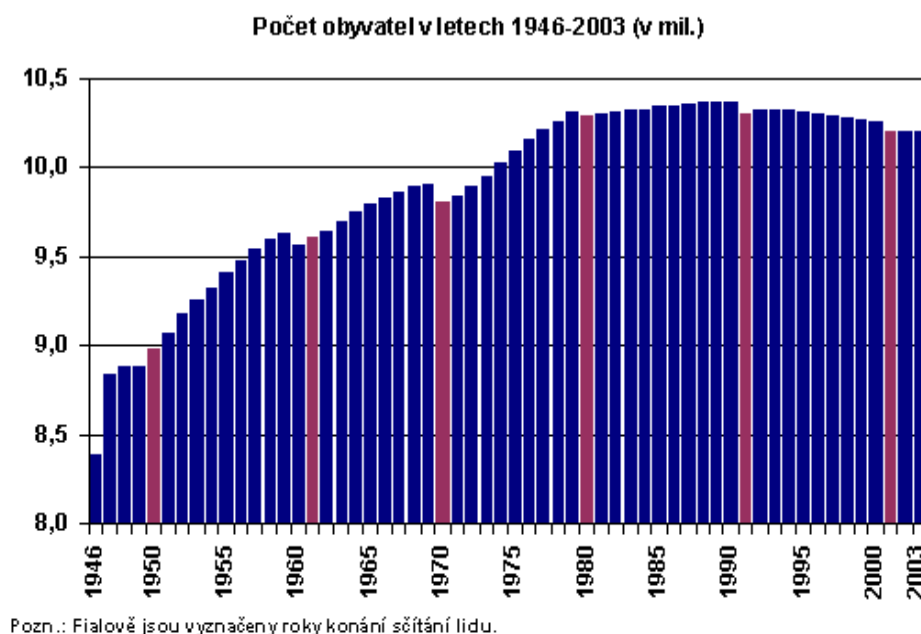
Pro portfolia penzijních fondů sice platí poměrně přísná omezení, nicméně jednotlivé investiční strategie fondů jsou odlišné. To, zda je jeho strategie riziková nebo opatrnější, může napovědět o budoucích výsledcích jeho hospodaření.

6, Ostatní faktory

- konkrétní podmínky penzijního plánu, zejména v oblasti nároků na vznik a výplatu dávek
- informační otevřenost fondu
- kdo je depozitářem penzijního fondu, o jak silnou banku se jedná [8]

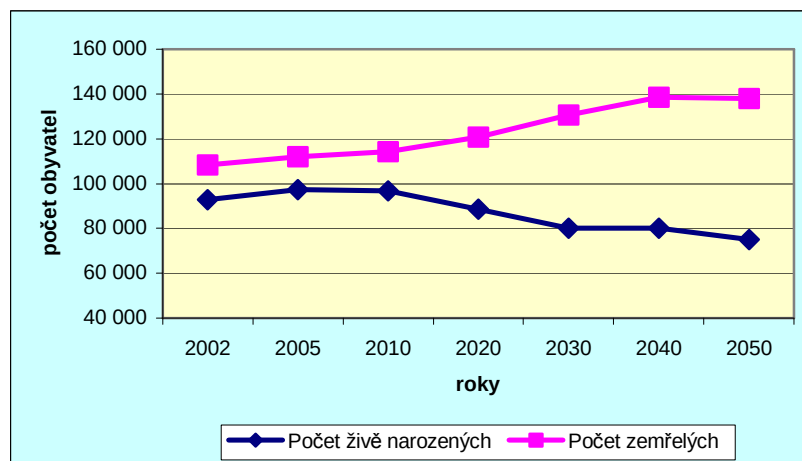
4 DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

Po výrazném nárůstu obyvatel v 70. a 80. letech, kdy se povedlo velmi dobře nastartovat babyboom, se od roku 1994 počet obyvatel v České republice dlouhodobě snižuje. Počet osob, které ročně zemřou, je totiž již od roku 1994 větší než počet novorozenců.

Graf 2. – Vývoj obyvatel v ČR v letech 1946 – 2003 (v mil.) [17]

V roce 2050 by mohl počet obyvatel Česka bez migrantů klesnout na 8 milionů. V současnosti počet obyvatel Česka dosahuje 10.230.000 osob. Demografický vývoj ČR není rozdílný od okolního světa, problém malého počtu narozených dětí a vysokého počtu důchodců mají všechny evropské země. Vyspělé země se v budoucnu tak jen těžko mohou stát zásobárnou potenciálních obyvatel České republiky. Demografický vývoj bude ještě deset let prakticky probíhat podle dosavadního scénáře. Počet osob, které zemřou, bude sice vyšší než počet narozených dětí, ale úbytek zhruba nahradí migranti. Zlom nastane okolo roku 2015. Tehdy varující trendy výrazně posílí. Nůžky mezi narozenými a zemřelými se rozšíří, populace skokem zestárne. [22]

Graf 3. – Předpokládaný vývoj počtu narozených a zemřelých do roku 2050 [ve vlastním zpracování]

Ale daleko hrozivějším jevem je v demografickém vývoji právě problém zestárnutí populace. Zastoupení jednotlivých věkových skupin je stále méně proporciální, strom života se u své základny mladých varovně zužuje ve většině vyspělých zemí, především evropských. Bohužel se zdá, že právě u nás proběhne demografická revoluce ve smyslu stárnutí populace asi nejdramatičtěji. „Nejdramatičtějším rysem vývoje první poloviny 21. století bude výrazné zvýšení počtu starších lidí. Šedesátníci a sedmdesátníci na konci sledovaného období budou nejpočetnější generací," uvedl předseda Českého statistického úřadu Jan Fischer. Na sto dětí do patnácti let bude v roce 2050 připadat 250 osob starších 65 let. V současnosti je tento poměr 100:89. [22]

S problémem stárnutí generace velmi souvisí výše starobního důchodu v budoucnu. Všechny propočty, které byly provedeny ve vztahu k budoucím příjmům seniorů již v horizontu nejbližších deseti-dvaceti let a bohužel tím spíše v delším období vcelku jednoznačně vypovídají o tom, že bude starobní důchod stále klesat vzhledem k průměrné mzdě. Z toho vyplývá nutnost zajištění vedlejších příjmů na důchodový věk. I stát v této oblasti bude mít velké problémy. Proto je jeho prioritou angažovat se v tomto problému. Dle předpovědí největší krize nastane v letech 2045 až 2060.

Existují dvě možné varianty řešení demografické situace v ČR: První je nastartování razantní přistěhovalecké politiky, druhou variantou je opětovné nastartování babyboomu jako v 70. a 80. letech minulého století. Obě možnosti řešení jsou velmi komplikované a finančně náročné. [5]

5 FINANČNÍ PORADCE

5.1 Kdo je finanční poradce

Finanční poradce se od zprostředkovatele finančních produktů liší především postupem své práce a přístupem k zákazníkovi. Odmítá nátlakové metody prodejců a umožňuje klientovi v rámci nezávazné prezentace posoudit šíři nabízených služeb a rozhodnout se o jejich využití. Prvním krokem poradenství je vždy analýza - poradce nemůže seriózně navrhnout řešení bez detailní znalosti potřebných informací. Navržené řešení je po schválení klientem realizováno finančním poradcem nebo jinými pracovníky jeho kanceláře. Cílem finančního poradce není jen poskytnout jednorázovou službu, ale trvale pečovat o finanční situaci klienta. [21]

Nadruhou stranu musí finanční poradce též dělat i zprostředkovatelskou činnost. To znamená, že každý finanční poradce spolupracuje s více pojišťovnami, finančními institucemi, penzijními fondy a stavebními spořitelny. Právě pro tyto instituce vykonává zprostředkovatelskou činnost. Ale na rozdíl od zástupců jednotlivých finančních institucí může vybírat na základě finanční analýzy mezi produkty jednotlivých institucí tu nejlepší variantu.

Protože české zákony neznají pojem finanční poradce, tak pro něj platí, že se musí řídit podle zákona č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí.

Zprostředkovatelskou činnost v pojišťovnictví může za podmínek stanovených tímto zákonem provozovat na území České republiky právnická nebo fyzická osoba jako:

- a. vázaný pojišťovací zprostředkovatel (§ 5),
- b. podřízený pojišťovací zprostředkovatel (§ 6),
- c. pojišťovací agent (§ 7),
- d. pojišťovací makléř (§ 8), nebo
- e. pojišťovací zprostředkovatel, jehož domovským členským státem není Česká republika (§ 9).

Zprostředkovatel může provozovat zprostředkovatelskou činnost pouze v postavení, v jakém byl registrován. Každý, kdo se chce zabývat pojišťovací činností, tzn. i finanční poradce, se musí dle příslušného zákona zaregistrovat v registru na základě žádosti. Žádost musí splňovat zákonem dané podmínky (musí obsahovat dané náležitosti a přílohy). Od roku 2005 došlo k důležitým změnám v tomto zákoně, které mají za cíl snížit počet finančních a pojišťovacích zprostředkovatelů. Hlavním impulsem bylo to, že v této oblasti mohl pracovat téměř kdokoli. Nebyly stanoveny žádné nároky na odbornou způsobilost a to vedlo k poskytování nekvalitních služeb. [14]

Nejdůležitější změny pro finanční a pojišťovací zprostředkovatele od roku 2005:

- vznik **registrační povinnosti** pro všechny pojišťovací zprostředkovatele;
- prokázání **odborné způsobilosti** pojišťovacích zprostředkovatelů (prověřování znalostí a dovedností) a složení zkoušky, bez níž nelze působit v této oblasti. Pod pojmem odborná způsobilost se rozumí získání všeobecných a odborných znalostí nezbytných pro výkon jeho činnosti;
- povinné **profesní pojištění** odpovědnosti. [14]

5.2 Portfolio finančního poradce

Obecná definice portfolio říká, že portfolio je souhrn akcií a ostatních aktiv držených investorem. Není žádoucí, aby investor vložil všechny své volné finanční prostředky do jediné investice, neboť snahou každého investora je podstupovat pokud možno co nejmenší riziko při daném výnosu. Proto není vhodné vše vsázet na jednu kartu, ale své portfolio diverzifikovat.

Odvozenou definici pro finančního poradce můžeme definovat například tímto způsobem. Portfolio je souhrnem produktů, služeb a jiných aktivně vykonávaných a nabízených činností finančním poradcem.

Finanční poradce musí vytvořit své portfolio tak, aby v něm bylo obsaženo pokud možno co nejvíce produktů (životní, důchodové, úrazové pojištění, stavební spoření, penzijní připojištění, úvěry, hypotéky, podílové fondy, atd.), a to od více institucí, které tyto služby nabízejí. Tímto bude nabídka jeho služeb širší a zvýší šanci na uspokojení potřeb klienta.

6 ASOCIACE PENZIJNÍCH FONDŮ ČR

Asociace penzijních fondů ČR (dále APF ČR) je dobrovolné zájmové sdružení právnických osob, zejména penzijních fondů. Byla založena 25. června 1996 na ustavující členské schůzi ve formě samostatného právního subjektu. Navázala na činnost předchozí APF ČR, která nebyla nadána právní subjektivitou a ke dni vzniku nové asociace zanikla.

Členy APF ČR jsou v současnosti, tj. k 1. 3. 2005, veškeré fondy působící na území České republiky. Členství v asociaci je dobrovolné a má dvě formy. Jedná se buď o členství řádné, nebo mimořádné. Řádné členství je určeno penzijním fondům vzniklým na základě zákona č. 42/1994 Sb.. Vzniká na základě jednostranného přistoupení penzijního fondu. Přidružené členství je otevřeno pro právnické osoby, působící v oblastech navazujících na penzijní připojištění nebo s ním úzce souvisejících. Přidružené členství vzniká na základě žádosti o členství, po jejím schválení.

Předmět činnosti APF ČR je především:

- koordinovat, zastupovat, hájit a prosazovat společné zájmy svých členů
- propagovat myšlenku penzijního připojištění
- připomínkovat legislativní návrhy a jiná opatření, která se týkají oblasti penzijního připojištění a jiných zájmů penzijních fondů a iniciovat jejich změny
- působit jako poradenské a informační centrum
- podporovat a reorganizovat vzdělávací a vědeckou činnost
- reprezentovat společné zájmy svých členů vůči zahraničí, navazovat a rozvíjet styky s obdobnými institucemi v zahraničí
- dbát na dodržování etiky vztahů mezi členy APF ČR a účastníky penzijního připojištění
- působit k odstraňování rozporů mezi členy APF ČR, organizovat odbornou, právní a věcnou součinnost při řešení procesů slučování, splývání a zániku penzijních fondů s cílem eliminovat případné negativní důsledky

APF ČR se řídí svými stanovami a Kodexem etiky. [5, 15]

7 SYSTÉM DŮCHODOVÉHO ZABEZPEČENÍ

7.1 Základní koncepce důchodového systému

Mluví se o dvou základních koncepcích důchodového zabezpečení, které se od sebe liší způsobem financování důchodu:

1, Průběžný způsob financování důchodů

Při tomto principu jsou výdaje hrazeny z průběžně vybíraného pojistného, tj. ekonomicky aktivní osoby svými peněžními prostředky odevzdávanými do státního rozpočtu hradí výdaje na vyplácené důchody.

2, Fondový způsob financování důchodů

Při tomto způsobu financování se příspěvky na sociální pojištění platí na speciální účet plátce. Tyto prostředky jsou po dobu produktivního věku plátce zhodnocovány. Při odchodu plátce do důchodu se hradí penze z tohoto speciálního účtu.

Většina zemí má, převážně z historických důvodů, státem provozované a průběžně financované důchodové systémy. Vývoj zaznamenává částečné oslabování těchto systémů a zavádění fondových principů. Tyto trendy lze identifikovat ve vyspělých státech, ale i v zemích Latinské Ameriky nebo ve střední Evropě. Fondové systémy mohou fungovat jak na povinné, tak i na dobrovolné bázi. Avšak názory se stále více přiklánějí ve prospěch dobrovolného, a tudíž svobodného rozhodování jednotlivců. Stát má zejména úlohu tvůrce pravidel hry a zajišťování jejich efektivního vymáhání.

Při přechodu na fondový systém pojištění existuje riziko tzv. over-selling, kdy agenti fondů „prodávají“ toto spoření na penze i lidem, pro které je to evidentně nevýhodné. Z průběžného systému tak odchází mnohem více lidí, než se předpokládalo, a tím se problémy s jeho financováním prohlubují. [1, 6]

7.2 Stávající důchodový systém v ČR

Systém důchodového zabezpečení je v ČR nyní tvořen dvěma pilíři.

I. pilíř – je základní, povinný a jedná se o důchodové pojištění,

II. pilíř – je dobrovolný, je tvořen penzijním připojištěním se státním příspěvkem a životním pojištěním.

Důchodové pojištění upravené zákonem č. 155/1995 Sb. představuje jednotný povinný systém, který zahrnuje v podstatě veškeré ekonomicky aktivní obyvatelstvo. Nároky na důchody a jejich výše jsou upraveny zákonem, provádění důchodového pojištění zabezpečuje stát prostřednictvím svých orgánů. Výdaje na důchodové pojištění jsou hrazeny ze státního rozpočtu, a to na základě tzv. průběžného financování. [6]

Základní principy důchodového pojištění:

- v důchodovém pojištění se uplatňuje princip solidarity;
- dynamičnost systémů – projevuje se především v aktualizaci hodnoty příjmů pojištěnců při výpočtu důchodů;
- účast prakticky všech ekonomicky aktivních osob na důchodovém pojištění;
- princip jednotné úpravy;
- povinná účast na důchodovém pojištění;
- obligatornost dávek, tj. při splnění stanovených podmínek vzniká na důchod z důchodového pojištění právní nárok;
- zajištění soudní ochrany;
- důchody jsou garantovány státem;
- na důchodové pojištění se platí stanovené pojistné.

Platba do důchodového systému se nazývá pojistné na důchodovém pojištění, plnění poskytované z tohoto systému jsou následující peněžité dávky (důchody):

- starobní důchod;
- invalidní důchod;
- vdovský a vdovecký důchod;
- sirotčí důchod.

V současné době není I. pilíř již zdaleka považován za samospasitelný a rozvoj II. pilíře je nezbytnou součástí důchodové reformy v ČR. [4]

7.3 Vícepilířový systém důchodového zabezpečení

Téměř ve všech zemích západní a střední Evropy probíhá v současné době určitým způsobem důchodová reforma. Samozřejmě že pod heslem “důchodová reforma” se skrývá velmi pestrá škála změn či korekcí s různou intenzitou, rozdílnou hloubkou změn a zaměřením lišící se stát od státu. Velice často se jedná o proces dlouhodobějšího charakteru, který nemá za cíl radikální či revoluční změny v důchodových systémech, ale spíše korekce současného stavu. Cílem reformy je současné splnění dvou základních kritérií:

- poskytnou adekvátní sociální ochranu občanů ve stáří
- stimulovat nebo alespoň nebránit ekonomickému růstu

Při obecném pohledu představují všechny používané systémy důchodového zabezpečení v EU i ostatních ekonomicky rozvinutých zemích určitou speciální variantu tzv. třípilířového systému.

- I. Prvním pilířem se rozumí státem garantovaná penze. První pilíř je založený na mezigenerační solidaritě a je financován průběžným způsobem. Průběžně financovaný systém je méně ovlivnitelný některými makroekonomickými parametry a je značně citlivý na demografický vývoj.
- II. Za druhý pilíř jsou považovány aktivity zaměstnavatelských subjektů směřující k poskytování dávek občanům ve stáří. Tento systém může být variabilně financován, účast v něm může být povinná nebo dobrovolná ze strany zaměstnance i zaměstnavatele.
- III. Za třetí pilíř se považují soukromé aktivity občanů. Komerční životní pojištění, penzijní spoření atd.

Země západní poloviny Evropy lze na základě poměrů mezi jednotlivými pilíři systému důchodového zabezpečení rozdělit zhruba do dvou skupin. První skupinu tvoří země se silným státním pilířem a naléhavou potřebou řešení problému. Druhou skupinu tvoří země se silným II. pilířem, financovaným převážně fondovým systémem. [1]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

8 ANALÝZA VYBRANÝCH PENZIJNÍCH FONDŮ

Nabídka jednotlivých penzijních fondů se téměř od sebe neliší, protože se penzijní připojištění v mnoha oblastech musí řídit zákonem o penzijním připojištění. Ale to neznamená, že by si finanční poradce do svého portfolia měl zařadit kterýkoliv fond, ba naopak. Finanční poradce nemůže úspěšně spolupracovat se všemi fondy, a proto si mezi nimi musí vybrat ty nejlepší pro své zákazníky. Z tohoto důvodu budu posuzovat penzijní fondy dle kritérií výběru, které jsou rozebrané v teoretické části, tzn. dle zhodnocení prostředků fondem, jména fondu a kvality akcionáře, výše provozních nákladů, velikosti fondu a investiční strategie fondu. Každý penzijní fond bude nejdříve posouzen samostatně, kde u daného kritéria bude krátký komentář, na závěr budou jednotlivé fondy srovnány.

Z důvodu objektivního porovnávání jsem do provozních nákladů zařadil správní náklady a odpisy, tvorbu a použití rezerv a opravných položek k hmotnému a nehmotnému majetku. V ukazatelích efektivnosti hospodaření penzijního fondu vycházím právě z těchto provozních nákladů.

Penzijní fondy jsou zvoleny do bakalářské práce na základě hlavního požadavku finančního poradce, se kterým spolupracuji. Požadavek vychází z různorodých přání klienta na původ penzijního fondu. Aby finanční poradce dokázal uspokojit přání klientů, musí mít ve svém portfoliu zastoupen jak tuzemský, tak zahraniční penzijní fond. Výběr penzijních fondů byl konzultován i s vedoucím bakalářské práce.

8.1 Penzijní fond České spořitelny, a.s.

8.1.1 Charakteristika penzijního fondu

Penzijní fond České spořitelny (dále jen PFČS) vstoupil na finanční trh v České republice v roce 1995 jako dceřiná společnost České spořitelny. Od března 2001 je 100 % vlastníkem penzijního fondu Česká spořitelna, která se již v roce 2000 stala členem silné středoevropské finanční skupiny Erste Bank. PFČS tak disponuje mimořádným zázemím a může svým klientům nabídnout neustále se zvyšující kvalitu služeb. Základní kapitál společnosti je 100 mil. Kč. Depozitářem PFČS je Komerční banka, a.s..

V rámci svého osobního a firemního programu PFČS nabízí soukromým i podnikovým klientům penzijní připojištění se státním příspěvkem za legislativně maximálně výhodných podmínek.

Na českém trhu je PFČS uznávaným podnikatelským subjektem, který aktivně působí v Asociaci penzijních fondů České republiky. [20]

Česká spořitelna

Historie České spořitelny sahá až do roku 1825. Více než pět milionu klientů, které dnes Česká spořitelna má, hovoří zcela jasně o jejím pevném postavení na českém trhu. Během své novodobé historie vytvořila Česká spořitelna velmi silnou a diverzifikovanou finanční společnost. Do finanční skupiny České spořitelny patří například: Investiční společnost České spořitelny, Stavební spořitelna, Pojišťovna České spořitelny, Penzijní fond České spořitelny, Faktorin České spořitelny, Realitní společnost České spořitelny a další. Od roku 2000 je Česká spořitelna členem silné středoevropské finanční skupiny Erste Bank s 12 miliony klientů, která je jedním z největších evropských poskytovatelů finančních služeb ve střední Evropě

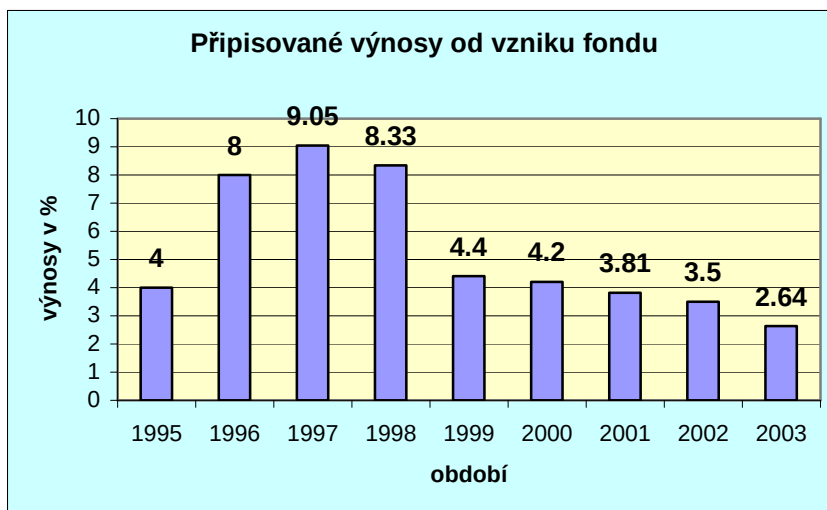
Erste Bank a její partneři mají silnou tržní pozici v nabídce produktů drobného bankovníctví, ve financování nemovitostí, v obchodě s privátními klienty a ve službách pro malé a střední podniky. [20, 27, 28]

PFČS může využívat výhod ze začlenění do skupiny Erste Bank. PFČS se tak stal součástí velmi silné finanční skupiny a toto v očích klientů přináší záruku kvality a finanční stability fondu, což v dnešní době hraje velmi důležitou roli.

8.1.2 Posouzení fondu dle kritérií výběru

Zhodnocení prostředků fondem

Zhodnocení prostředků fondem bylo nejvyšší před rokem 1998, kdy se úrokové sazby pohybovaly mnohem výše, než v posledních několika letech. Největší propad ve výnosech byl zaznamenán v roce 1999, kdy se snížily z 8,33 % na 4,4 %. Od roku 1999 se výnosy stále snižují, ale už ne tak dramaticky. V posledních třech letech se pohybovaly v rozmezí 3,8 % - 2,6 %. Z hlediska porovnání s ostatními analyzovanými fondy je zhodnocení PFČS dlouhodobě nejnižší.

Graf 4. – Připsané výnosy u PFČS od roku 1995 [původní data 15, 20]

Jméno fondu a kvalita akcionáře

PFČS má na českém trhu velmi dobré jméno, je uznávaným penzijním fondem a patří mezi největší tři penzijní fondy na našem trhu vzhledem k počtu účastníků. Analyzovanému penzijnímu fondu prospívá to, že je součástí finanční skupiny České spořitelny, která je na českém trhu důležitým hráčem. Vlastníkem penzijního fondu je tedy Česká spořitelna, která má stoprocentní dohled nad fondem. Důležitým faktorem je, že se Česká spořitelna stala členem Erste Bank. To posílilo důvěryhodnost fondu v očích občana a přispělo k razantnímu nárůstu klientů.

Z tohoto hlediska je penzijní fond považován za velmi finančně stabilní a bezpečný.

Výše provozních nákladů

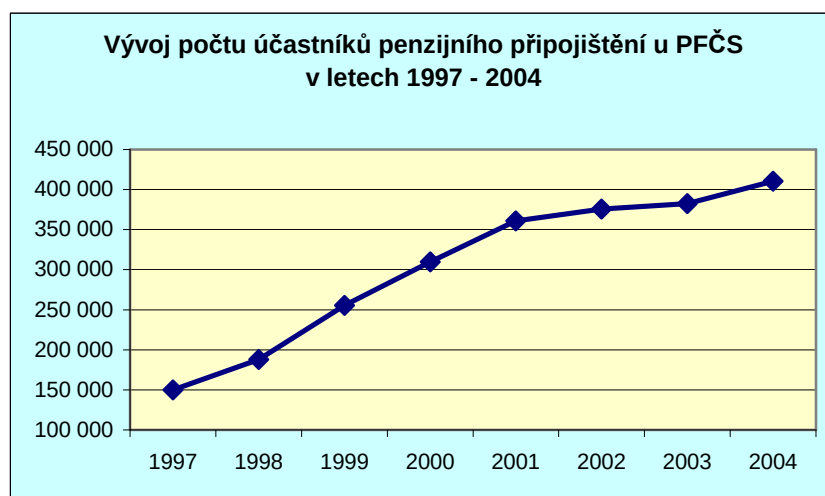
Tab. 2. – Výše provozních nákladů a ukazatelé efektivity hospodaření PFČS [ve vlastním zpracování]

	2000	2001	2002	2003
Provozní náklady (v tis. Kč)	96650	95129	112589	85682
Provozní náklady/počet účastníků	312,0	263,7	299,8	223,9
Provozní náklady/objem aktiv	0,02176	0,01840	0,01514	0,00887

Celková výše provozních nákladů u PFČS vykazuje kolísavý charakter, ale mnohem důležitější je fakt, že ukazatelé efektivnosti hospodaření ve sledovaném období klesají. Provozní náklady na účastníka se za poslední čtyři roky snížily o 88,- Kč. Nejvyšší náklady na účastníka vykazoval fond v roce 2000. Celková výše těchto nákladů byla 312,- Kč.

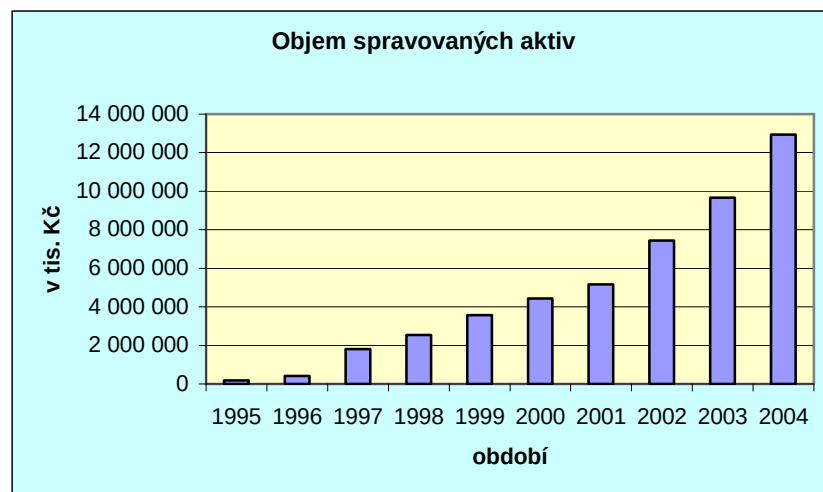
Velikost fondu

Velikost fondu z hlediska počtu účastníků

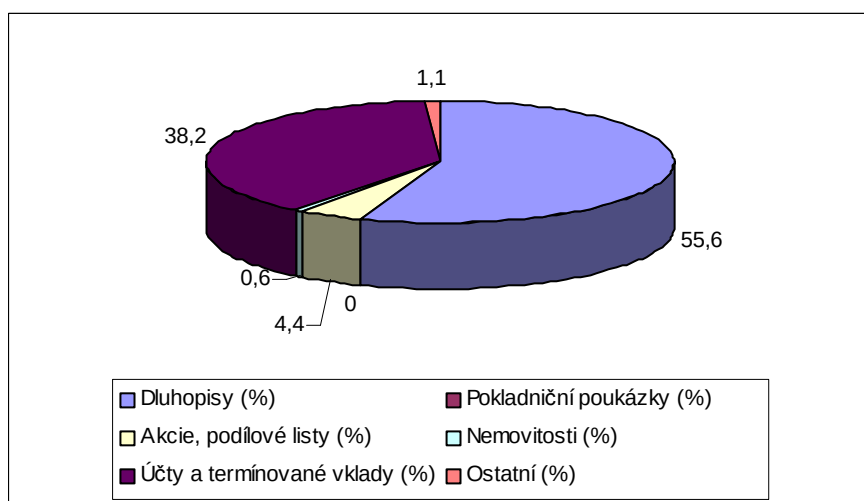
*Graf 5. – Vývoj počtu klientů u PFČS v letech 1997 – 2004
[původní data 15, 20]*

Počet klientů neustále od počátku fondu rychlým tempem roste. Velmi rychlý nárůst je zaznamenáván v letech 1998 – 2001. V roce 2001 se počet klientů vyšplhal nad hranici 360.000 účastníků. V tomto roce se taky PFČS dostal na první místo mezi penzijními fondy podle měřítka počtu klientů. V dalších letech se již nejednalo o tak strmý růst, a důsledkem fúzí mezi jednotlivými fondy se analyzovaný penzijní fond propadl na třetí místo v počtu klientů v rámci všech fondů působících na území ČR. Vzhledem k analyzovaným fondům byl PFČS největší právě do roku 2001. V roce 2002 ve výrazně zvětšil Credit Suisse & Life, Penzijní fond. V roce 2004 byl PFČS na druhém místě z porovnávaných fondů v tomto hledisku.

Velikost fondu z hlediska objemu spravovaných aktiv

Graf 6. – Nárůst objemu spravovaných aktiv u PFČS [původní data 27, 28]

Objem spravovaných aktiv roste od počátku velkým tempem a dá se říci, že se v něm projevují opatření státu. První velký nárůst byl zaznamenán v roce 1997. V roce 1999 došlo k dalšímu většímu nárůstu spravovaných aktiv, ale teprve rok 2002 odstartoval skokové roční nárůsty spravovaných aktiv. Do roku 2003 se aktiva zvýšila o 3 mld. Kč a v roce 2004 již činila téměř 13 mld. Kč oproti roku 2001, kdy dosahovala 5,2 mld. Kč. PFČS v porovnání s ING PF spravoval v roce 2003 zhruba o 1 mld. Kč více, ale v porovnání s Credit Suisse Life & Pensions, PF o neuvěřitelných 11,5 mld. Kč méně.

Investiční strategie

Graf 7. – Struktura portfolia PFČS k 31.12.2004 [původní data 15]

Investiční strategie PFČS se za poslední čtyři roky do jisté míry změnila. Největší změnou je to, že v roce 2004 mají pokladniční poukázky 0 % zastoupení v portfoliu a terminované vklady téměř 39 %. Ale tato změna není dána tím, že by PFČS nenakupoval dále pokladniční poukázky. PFČS je dále nakupuje, ale technicky jiným způsobem (tzv. buy and sell). Z toho důvodu jsou vykazovány jako terminované vklady. Akcie a podílové fondy v portfoliu vykazují klesající trend. V roce 2001 tvořily 12 % portfolia, zatímco v roce 2004 pouze 4,4 %. Dluhopisová část portfolia v roce 2002 vzrostla téměř o 15 %, ale v následujících letech klesala. V roce 2004 činila tato část portfolia pouze 56 %. Pokud se podíváme na dané portfolio vcelku, můžeme říci, že PFČS zastává méně rizikovou investiční strategii. Snaží se sledovat svůj strategický cíl – dosažení co nejvýhodnějšího zhodnocení klientských prostředků při zachování nízké míry finančního rizika. (Struktura portfolia za poslední čtyři roky je uvedena v příloze č.5)

8.1.3 Nadstandardní nabídka

Komplexní pojištění

Za velmi výhodných podmínek si může klient po uzavření smlouvy o penzijním připojištění u PFČS zvolit jednu ze zvýhodněných variant pojištění u Pojišťovny České spořitelny. Jedná se o životní pojištění, hlavně o pojištění případu smrti. Přesnější tabulky jsou uvedeny v příloze č. 6. V některých variantách může klient získat komplexní pojištění až o 60 % výhodněji oproti běžným tržním cenám. Pojistnou smlouvu lze uzavřít ihned po sjednání smlouvy o penzijním připojištění, případně později, na kterékoli pobočce České spořitelny. [20]

Služba maximum

Tato služba je určena všem klientům, kteří chtějí daňové výhody využít prostřednictvím vyššího jednorázového příspěvku na konci roku. Sjednání a využívání služby je zdarma. Klientovi ušetří spoustu času a námahy s vyřízením administrativy spojené se změnami příspěvku. Sjednáním této služby se klient k ničemu nezavazuje, využívá ji na základě svých možností a potřeb. [20]

8.2 ING penzijní fond, a.s.

8.2.1 Charakteristika penzijního fondu

Penzijní fond ING, původně Průmyslový penzijní fond, zahájil svou činnost 1. března 1995. Pod hlavičkou společnosti ING se vypracoval mezi největší a nejvýznamnější hráče na trhu penzijního připojištění. Penzijní fond ING je součástí globální finanční instituce ING Group, která je holandského původu. Depozitářem ING penzijního fondu, a.s. (dále jen ING PF) je ING Bank N.V., organizační složka. Základní kapitál fondu činí 50 mil. Kč.

ING PF je plnohodnotným členem Asociace penzijních fondů ČR a za svou historii neprovedl fúzi s žádným jiným penzijním fondem. [18, 26]

ING Group

ING Group je světová finanční instituce holandského původu, která působí v oblasti pojišťovnictví, bankovníctví a správy aktiv. Své služby nabízí více než 60 milionům individuálních a firemních klientů.

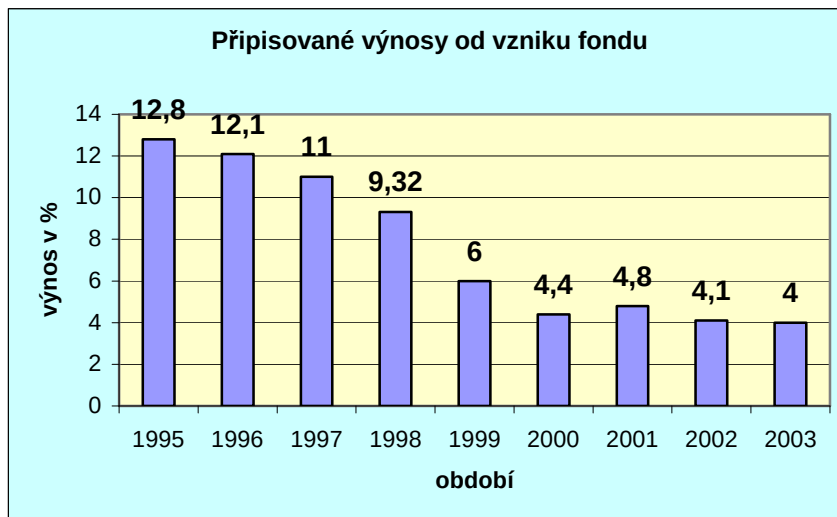
ING Group vznikla v roce 1991 propojením bankovní skupiny NMB-Postbank a největší holandské pojišťovny Nationale-Nederlanden. Vzniklá společnost vystupovala pod názvem Internationale Nederlanden Group. Nyní vystupuje pod názvem ING Groep N.V.. Od svého vzniku prožila ING Group desetiletí velké expanze. Společnost se rozrůstala zejména přirozenou cestou (získávání nových klientů), ale významný tržní podíl získala také díky mezinárodním akvizicím. [25, 26]

Klíčem k úspěchu ING je její obchodní filozofie. Prostřednictvím flexibilní kombinace internetu, kontaktních center, obchodních zástupců a poboček nabízí ING vše, co dnešní zákazníci očekávají. Jedná se zejména o nejvyšší míru pohodlí, neomezený přístup k informacím, okamžité a pečlivé vyřešení požadavku, osobní poradenství a mnohem více.

Posláním ING je být vedoucím inovativním poskytovatelem finančních služeb s nízkými náklady. Strategie ING je zaměřena na poskytování co nejkvalitnějších služeb klientům a na dosažení stabilního růstu při udržení vysoké míry rentability. [25,26]

8.2.2 Posouzení fondu dle kritérií výběru

Zhodnocení prostředků fondem

Graf 8. – Připsané výnosy u ING PF od roku 1995 [původní data 15, 18]

Výnosy z hospodaření u ING PF od roku 1995 až do roku 2000 neustále klesaly. Bylo to dáno ekonomickou situací v dané době, kde úrokové sazby byly též jinde, než dnes. Od roku 2000 jsou výnosy téměř stejné. Pohybují se nad hranici 4 %, nejvíce od roku 2000 fond připsal svým klientům v roce 2001 a to 4,8 %. V porovnání s analyzovanými fondy si ING PF nestojí nejhůř. Od roku 2000 dosahuje nejvyšších výnosů. Před tímto obdobím dosahoval vyšších výnosů Credit Suisse & Life, PF.

Jméno fondu a kvalita akcionáře

ING PF má pouze jednoho akcionáře, který ovládá celých 100 %. Tímto akcionářem je ING Continental Europe Holdings B.V.. Akcionář je hodnocen velmi pozitivně. Samotné jméno nebo spíš značka ING je velmi prestižní a penzijní fond, respektive celá finanční skupina, ji může využívat pro své účely. Lidé si jsou určitě vědomi, že se jedná o velmi silný penzijní fond, a proto mu i své peníze svěřují. Z hlediska tohoto kritéria je fond určitě silný, finančně stabilní a má svou budoucnost.

Výše provozních nákladů

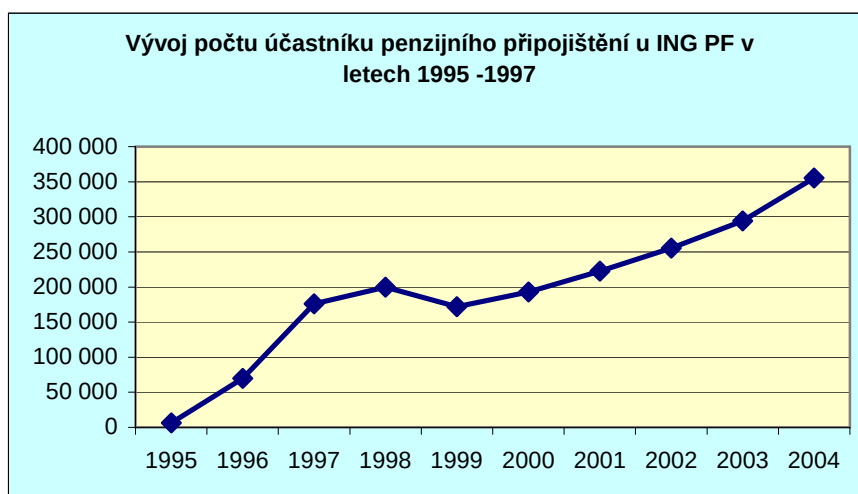
Tab. 3. – Výše provozních nákladů a ukazatelé efektivity hospodaření
ING PF [ve vlastním zpracování]

	2000	2001	2002	2003
Provozní náklady (v tis. Kč)	53695	71051	78130	103100
Provozní náklady/počet účastníků	278,4	319,1	306,0	350,4
Provozní náklady/objem aktiv	0,01440	0,01370	0,01119	0,01162

Provozní náklady u ING PF neustále rostou, od roku 2000 se zvýšily téměř dvojnásobně. Provozní náklady na jednoho účastníka penzijního připojištění u ING PF jsou též rostoucí. Náklady na jednoho účastníka za sledované období vzrostly o 72,- Kč. V roce 2003 byly tyto náklady největší, jejich hodnota dosahovala 350,- Kč. Ukazatel provozních nákladů k objemu spravovaných aktiv má relativně klesající charakter.

Velikost fondu

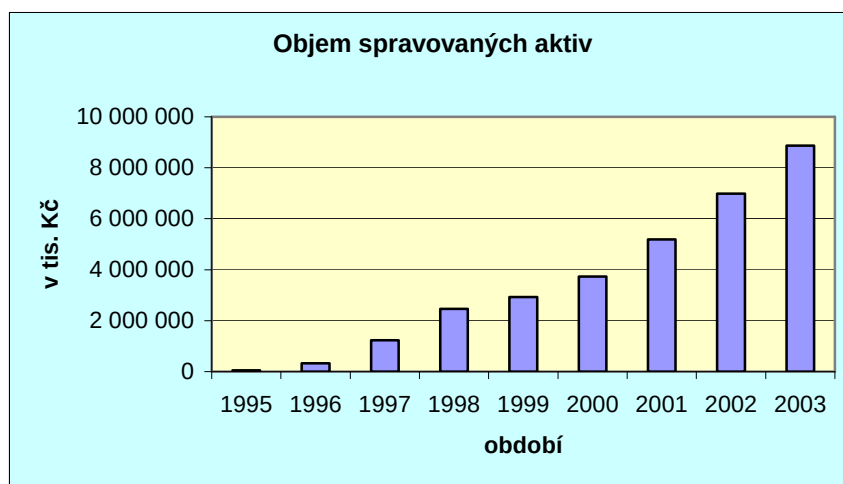
Velikost fondu z hlediska počtu účastníků

Graf 9. – Vývoj počtu klientů u ING PF v letech 1995 – 2004
[původní data 15, 18]

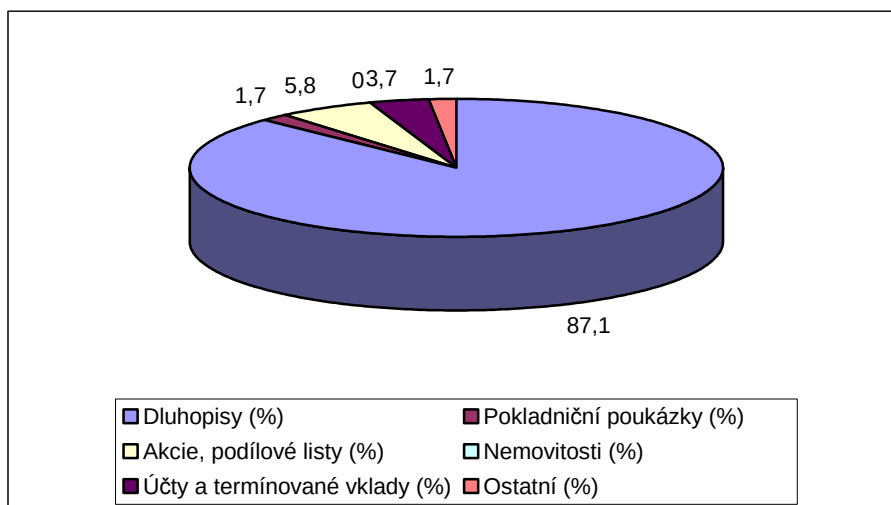
Z grafu č. 9 je zřejmý stálý růst klientů, pouze v roce 1999 došlo k poklesu. Velký růst byl zaznamenán v letech 1996 a 1997. Od roku 1999 se jedná již o pomalejší tempo růstu, ale velmi pravidelné. V roce 2004 měl ING PF celkem 355.000 klientů, což mu v celostátním měřítku zajistilo čtvrté místo. V porovnání s analyzovanými fondy v této bakalářské práci je ovšem nejmenší v tomto hledisku.

Velikost fondu z hlediska objemu spravovaných aktiv

Graf 10. – Nárůst objemu spravovaných aktiv u ING PF [přívodní data 25, 26]

ING PF zaznamenal první větší nárůst objemu spravovaných aktiv v roce 1997. V roce 1998 se aktiva zvýšila již nad hranici 2 mld. Kč. Od roku 2000 se objem spravovaných prostředků dramaticky zvyšuje. V roce 2000 ING PF spravoval 3,7 mld Kč. a v roce 2003 již 8,8 mld Kč. ING PF za celou svou existenci spravuje méně prostředků než PFČS. Od roku 2002 spravuje nejméně aktiv z porovnávaných fondů.

Investiční strategie

Graf 11. – Struktura portfolia ING PF k 31.12.2004 [původní data 15]

Struktura portfolia se ve sledovaném období částečně měnila. Nejednalo se o skokové změny, ale spíše o postupnou změnu. V portfoliu ING PF jasně dominují dluhopisy, které v roce 2004 tvořily 87 % portfolia. Od roku 2001 se zvýšil jejich podíl v portfoliu o 17 %. Naproti tomu se zmenšilo zastoupení pokladničních poukázek na pouhých 1,7 %. Pokladniční poukázky stejně jako akcie a podílové listy jsou v portfoliu ING PF stále méně zastoupeny. U akcií a podílových listů se nejednalo o tak razantní snižování jako u pokladničních poukázek. Akcie a podílové listy klesly z 9,2 % v roce 2001 na 5,8 % v roce 2004. U ostatních složek portfolia nejsou zaznamenány větší rozdíly v daných letech. Kompletní tabulka složení portfolia ING PF v letech 2001 – 2004 je uvedena v příloze č. 5.

O struktuře portfolia ING PF se dá říci, že patří spíše k průměrně rizikovým. I přesto, že v posledních letech výrazně klesl vliv nejbezpečnějšího krátkodobého uložení peněz do pokladničních poukázek. Akciová část v žádném sledovaném roce nepřekročila 10 % podíl na celkovém složení portfolia.

8.2.3 Nadstandardní nabídka

Daňové optimum

Jedná se o speciální službu určenou všem účastníkům, kteří chtějí jednoduchým způsobem využívat daňové výhody související s penzijním připojištěním. Klient využívá službu zdarma a služba mu ušetří spoustu času. Jedná se o období služby maximum u PFČS. [18]

8.3 Credit Suisse Life & Pensions, Penzijní fond, a.s.

8.3.1 Charakteristika penzijního fondu

Credit Suisse Life & Pensions, Penzijní fond, a.s. (dále jen CSLP PF) je součástí společnosti Life & Pensions. Druhou část společnosti tvoří Credit Suisse Life & Pensions, Pojišťovna, a.s.. CSLP PF působí na českém trhu již od roku 1994. Před rokem 2002 působil daný penzijní fond na českém trhu pod názvem Winterthur penzijní fond, a.s., v říjnu 2002 byl sloučen s Vojenským otevřeným penzijním fondem, a.s.. Základní kapitál penzijního fondu činil k 31.12. 2003 142,246 mil. Kč. Depozitářem CSLP PF je ČSOB, a.s.. [16, 24]

Společnost Life & Pensions

Společnost Life & Pensions patří do divize Winterthur finanční skupiny Credit Suisse Group je přední evropský poskytovatel životního pojištění a penzijního připojištění. Společnost Life & Pensions dosáhla v roce 2004 předepsaného pojistného ve výši 10,3 miliard švýcarských franků. K 31. prosinci 2004 činila aktiva pod správou 115,5 miliardy švýcarských franků.

Hlavním cílem společnosti je zvyšování prodeje svých služeb, posilování pozice na trhu a zvyšování úrovně klientských služeb, k čemuž společnosti napomáhají dlouholeté mezinárodní zkušenosti a příslušnost k silné finanční skupině. [16, 24]

Winterthur

Winterthur je švýcarská pojišťovna se sídlem ve Winterthuru. Společnost působí po celém světě, hlavně však v Evropě. Zde patří mezi šest největších poskytovatelů pojištění.

Produkty skupiny obsahují široké spektrum majetkového pojištění a produktů zákonného pojištění odpovědnosti. Finanční skupina Winterthur se též zabývá oblastí životního pojištění a penzijního připojištění. [16]

Credit Suisse Group

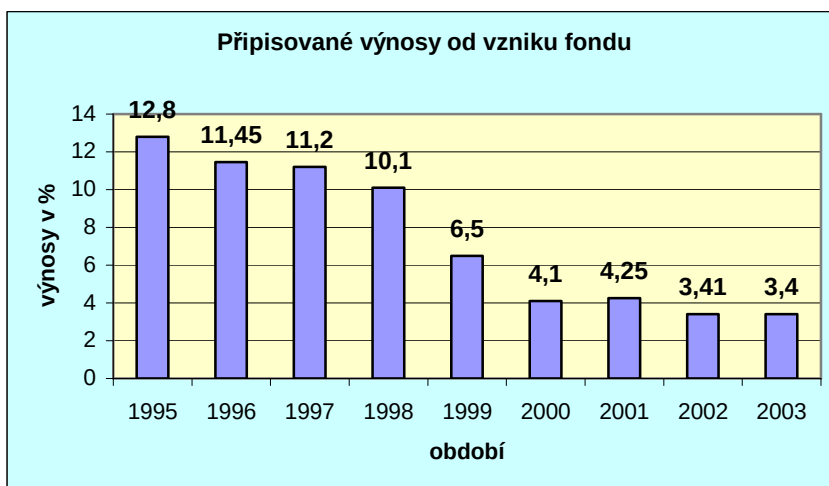
Společnost Credit Suisse Group byla založena roku 1856 a má téměř 150 leté zkušenosti v poskytování bankovních a finančních služeb. V současnosti působí ve více než 50 zemích světa. Credit Suisse Group zaměstnává celosvětově cca. 60.000 zaměstnanců.

Credit Suisse Group je přední světový poskytovatel finančních služeb se sídlem v Curychu. Credit Suisse Financial Services nabízí klientům služby privátního bankovníctví a finančního poradenství a prostřednictvím společnosti Winterthur též pojištění a penzijního připojištění. [16, 24]

Z hlediska náročné organizační struktury společnosti Credit Suisse Group uvádím v příloze č.7 organizační schéma společnosti.

8.3.2 Posouzení fondu dle kritérií výběru

Zhodnocení prostředků fondem

Graf 12. – Připsané výnosy u CSLP PF od roku 1995 [původní data 15, 16]

Výnosy, které CSLP PF připsal svým klientům v jednotlivých letech, byly největší opět před rokem 1998, kdy byla jiná situace na finančním trhu v ČR. V roce 1999 zaznamenaly

výnosy téměř 4 % propad na hranici 6,5 %. Od roku 2000 se pohybují v rozpětí 3,4 % - 4,3 %. V porovnání s PFČS a ING PF je CSLP PF na tom celkem uspokojivě. Dosahuje téměř stejných výsledků jako ING PF a je v každém sledovaném období lepší než PFČS.

Jméno fondu a kvalita akcionářů

Credit Suisse Life & Pensions, Penzijní fond má dva akcionáře. Prvním akcionářem je společnost Winterthur Leben, která vlastní 79,9 % akcií. Druhým akcionářem je společnost EBRD (Evropská banka pro obnovu a rozvoj), která vlastní 19,99 % akcií. Oba akcionáři jsou kvalitní a důvěryhodní.

Penzijní fond je zastřešen silnou švýcarskou společností, která je mezinárodně známá a uznávaná. Lidé této společnosti, a tedy i penzijnímu fondu, věří. Riziko vzniku možných potíží je zde minimální, protože finanční situace společnosti je velmi uspokojivá.

Výše provozních nákladů

*Tab. 4. – Výše provozních nákladů a ukazatelé efektivnosti hospodaření
CSLP PF [ve vlastním zpracování]*

	2000	2001	2002	2003
Provozní náklady (v tis. Kč)	92427	120354	301270	177519
Provozní náklady/počet účastníků	486,4	482,1	513,5	314,4
Provozní náklady/objem aktiv	0,02526	0,02089	0,01647	0,00832

Celkové provozní náklady zaznamenaly extrémní meziroční nárůst v roce 2002, kdy se zvětšily více než dvojnásobně oproti roku 2001. V roce 2003 došlo k razantnímu poklesu provozních nákladů. Provozní náklady na jednoho klienta dosáhly své největší hodnoty v roce 2002 (513,- Kč). Nejefektivněji fond hospodařil se svěřeným majetkem v roce 2003. Vysoké hodnoty roku 2002 jsou ovlivněny slučováním penzijních fondů a náklady, které tímto krokem vznikly. Samotné sloučení má za úkol do dalších let zefektivnit hospodaření penzijního fondu, snížit náklady na klienta a usilovat o možný růst výnosů v důsledku lepší hospodářské politiky. CSLP PF má z analyzovaných penzijních fondů dlouhodobě nejvyšší provozní náklady.

Velikost fondu

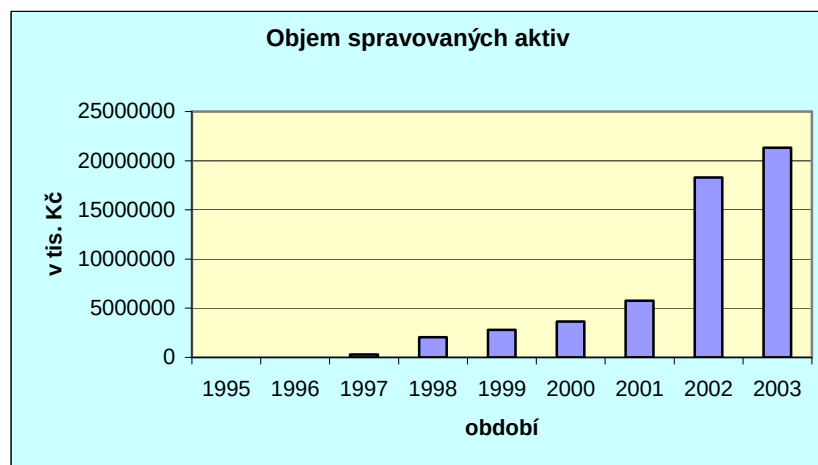
Velikost fondu z hlediska počtu účastníků

Graf 13. – Vývoj počtů klientů u CSLP PF v letech 1997 – 2004
[původní data 15, 16]

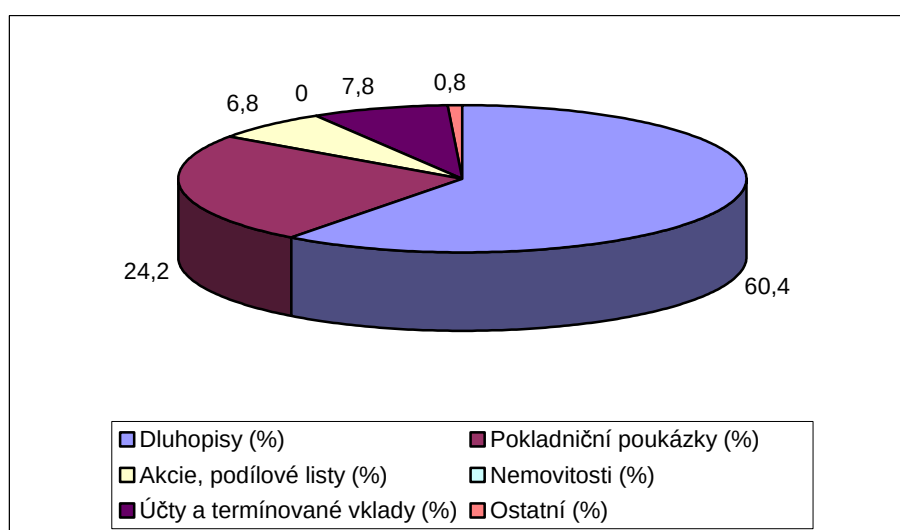
CSLP PF byl v prvních letech své existence velmi malým penzijním fondem. Neměl ani 100.000 účastníků. Do roku 2001 zaznamenával velmi pomalý nárůst klientů. V průběhu čtyř let mu přibýlo pouhých 100.000 nových střadatelů. To je v porovnání s PFČS téměř dvakrát méně. V absolutních hodnotách měl analyzovaný penzijní fond v roce 2001 celkem 250.000 klientů, o 30.000 více než ING PF, ale o 110.000 klientů méně než PFČS. V tomto období působil penzijní fond ještě pod názvem Winterthur.

Velký zvrat přišel v roce 2002. Od tohoto roku penzijní fond působí pod nynějším názvem a v říjnu 2002 se slučuje s Vojenským otevřeným penzijním fondem. Toto sloučení, nový název a obchodní dovednosti zástupců fondu mu přinesly obrovský počet nových klientů. Za jeden rok se dokázal stát největším penzijním fondem co do počtu klientů v ČR. V roce 2004 měl téměř 615.000 účastníků. To je o 200.000 více, než měl PFČS, a o 250.000 než ING PF.

Velikost fondu z hlediska spravovaných aktiv

Graf 14. – Nárůst objemu spravovaných aktiv u CSLP PF
[původní data 23, 24]

CSLP PF patřil i u toho kritéria od počátku své existence k malým penzijním fondům. První větší nárůst aktiv zaznamenal v roce 1999, kdy se mohl již porovnávat s oběma analyzovanými fondy. Extrémní nárůst přišel v roce 2002, po jeho sloučení s tehdy největším penzijním fondem v ČR (s Vojenským otevřeným PF). Od roku 2002 je jasně největší z trojice porovnávaných penzijních fondů. V roce 2003 spravoval 21,3 mld. Kč. To je ještě o 2,8 mld. Kč více, než spravují ING PF a PFČS dohromady.

Investiční strategie

Graf 15. – Struktura portfolia CSLP PF k 31.12.2004 [původní data 15]

Struktura portfolia CSLP PF procházela také změnami. Největší změny se opět děly v oblasti dluhopisů a pokladničních poukázek. Investování do dluhopisů se za sledovanou dobu zmenšilo o 20 %, zatímco do oblasti pokladničních poukázek se investice zvýšily cca. o 15 %. Za zmínku také stojí výkyv v roce 2003 v oblasti termínovaných vkladů, které se zvýšily ze 7,4 % na 13,5 %. Ale ihned v následujícím roce se vrátily na úroveň roku 2002. Druhý výkyv, který zaznamenala investiční politika CSLP PF, se stal v roce 2002. Společnost investovala 10 % aktiv do akcií, což je oproti roku 2001 o 6 % více. Tento výkyv byl také jen jednorocní, neboť v roce 2003 akciová část portfolia tvořila již pouze 3,1 %. Právě oblast akcií je nejrizikovější a společnost do ní investuje dle aktuálního vývoje světových trhů. Tím si lze vysvětlit tyto výkyvy. Konkrétní složení portfolia je uvedeno v příloze č.5.

Z celkového zhodnocení investiční strategie CSLP PF lze říci, že je v posledních letech stále méně riziková, neboť velké část finančních prostředků směřuje do pokladničních poukázek. V oblasti výnosů se změny v investiční strategii výrazněji od roku 2001 neprojevíly.

8.3.3 Nadstandardní nabídka

Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky ve spolupráci s CSLP PF připravila pro všechny účastníky penzijního připojištění u analyzovaného fondu, kteří jsou zároveň také pojištěnci VZP ČR, speciální nabídku. Spočívá v možnosti sjednání cestovního zdravotního připojištění na krátkodobé, opakované pobyty v zahraničí během období 365 dnů (tzv. roční paušál) za zvýhodněnou pojistnou sazbu. Tento typ pojištění lze uzavřít individuální pojistnou smlouvou nebo formou rodinné pojistné smlouvy s účastí rodičů a jejich nezaopatřených dětí.

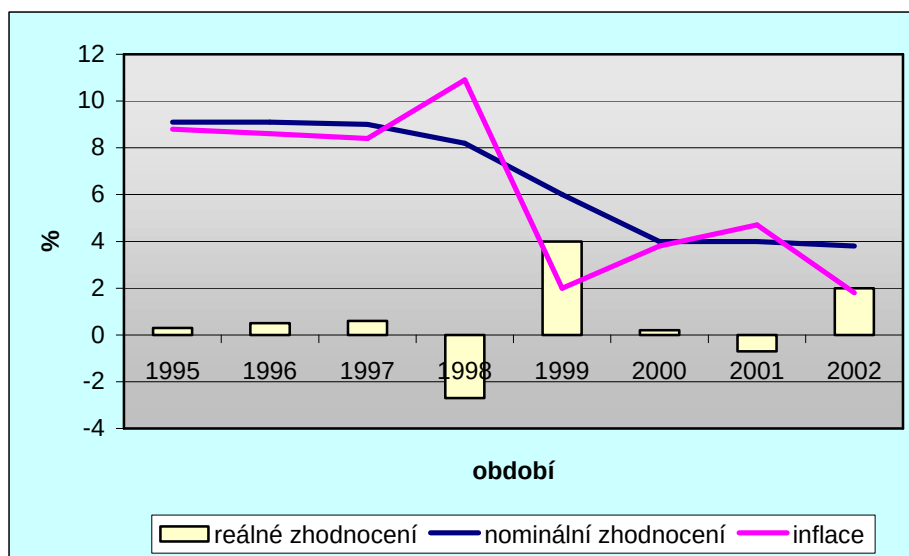
Podmínkou je příslušnost všech těchto členů rodiny v rámci veřejného zdravotního pojištění k VZP ČR a účast alespoň jednoho z nich na penzijním připojištění u Credit Suisse Life & Pensions, PF. [16]

9 POROVNÁNÍ ANALYZOVANÝCH PENZIJNÍCH FONDŮ

9.1 Zhodnocení prostředků penzijním fondem

Jedná se o velmi důležitý ukazatel pro klienta fondu, neboť toto zhodnocení se podílí významným způsobem na tvorbě peněžních prostředků. O to více to platí u penzijního připojištění, protože to se většinou uzavírá na dlouhou dobu (někdy až na dobu 40let). Čím déle naše penzijní připojištění bude trvat, tím budou větší rozdíly v naspořené částce a také se více do ní promítnou rozdíly ve výnosech mezi fondy. Proto je lepší volit takové fondy, které mají dlouhodobě vyrovnané výnosy, než-li takové, které vykazují velké rozdíly v jednotlivých letech.

U všech analyzovaných fondů byly výnosy největší před rokem 1999, kdy dosahovaly dokonce u ING PF a CSLP PF dvouciferných hodnot. U PFČS se jednalo maximálně o 9,05 %. Takhle vysoké výnosy byly dány ekonomickou situací, úrokovými sazbami ČNB a velkou roli zde sehrála i inflace. Kvůli vysoké inflaci je důležité se podívat i na průměrné reálné výnosy z penzijního připojištění. V prvních letech, kdy byla vysoká inflace, jsou poměrně nízké reálné výnosy. Je to dáno nejen vysokými startovacími náklady se zřízením penzijních fondů, jejich vybavením informatikou, personálem, ale též značnou nestabilitou finančního trhu a extrémně vysokou inflací v roce 1998. Nejvyšší reální výnos byl zaznamenán v roce 1999. Konkrétní reálné výnosy jsou znázorněny v grafu č. 16.

Graf 16. – Inlace, nominální a reálné zhodnocení příspěvků účastníků v sektoru penzijního připojištění v letech 1995 – 2002[4]

V roce 1999 přišlo razantní snížení výnosů u všech fondů působících v ČR. Od roku 2000 se výnosy u analyzovaných fondů pohybují mezi 5 % - 3 %. Dlouhodobě nejnižších výnosů dosahuje PFČS, který v každém sledovaném období připisoval nejmenší zhodnocení svým klientům. Průměrné výnosy za sledované období u PFČS činí 5,5 %. CSLP PF s průměrnými výnosy 6,8 % dosáhl maximálního výnosu v roce 1996, a to 11,45 %. Nejmenšího výnosu dosáhl v roce 2003 a to 3,4 %. CSLP PF se umístil jen těsně za ING PF, který měl průměrné výnosy za sledované období 6,97 %. ING PF tedy připsal svým klientům průměrně nejvíce a to téměř o 1,5 % více než PFČS. Jeho připisované výnosy jsou i od roku 2000 vyrovnané, proto v této kategorii hodnocení uspěl ING PF nejlépe. Údaje za analyzované fondy jsou uvedeny v tabulce a graficky zpracované v příloze č. 8.

9.2 Jméno fondu a kvalita akcionářů

Experti doporučují vybrat si takový penzijní fond, za kterým stojí silná a důvěryhodná domácí nebo zahraniční finanční instituce. Akcionář s dobrým jménem musí neustále dbát na svou pověst a bude se tedy snažit penzijní fond spravovat co nejlépe. Je zde také velmi malá pravděpodobnost, že by akcionáři fondu případně pověřili nějakou nesolidní společnost správou části aktiv fondu.

Z hlediska silného finančního partnera jsou všechny analyzované fondy na tom velmi dobře. Nelze říct, který je na tom lépe. Všechny tři fondy mají velmi silné zahraniční akcionáře, kteří se ve světě financí velmi dobře orientují, mají skvělé finanční zázemí a velký počet zákazníků. Jména analyzovaných fondů mají dobrou pověst, jsou všeobecně uznávaná a dobře přijímaná. Žádný z porovnávaných penzijních fondů neměl v ČR doposud žádný větší problém, který by mohl ublížit jeho jménu. Nejlepší fond dle tohoto kritéria tedy nemohu určit, protože bych ublížil ostatním dvěma penzijním fondům.

9.3 Výše provozních nákladů

Výše provozních nákladů je velmi důležitá z hlediska efektivního hospodaření penzijních fondů. Čím efektivněji fond hospodaří, tím může připisovat větší výnosy svým klientům. Proto by se při výběru penzijního fondu toto hledisko nemělo opomíjet. K tomu, abychom zjistili, jak fond efektivně hospodaří, se musí použít poměrové ukazatele a výsledky vzájemně porovnat.

Celkové provozní náklady u všech tří analyzovaných fondů vykazují kolísavý charakter. Nejvyšší provozní náklady dosahuje CSLP PF. Provozní náklady na jednoho účastníka penzijního připojištění má dlouhodobě nejnižší PFČS. U ING PF tento ukazatel stále roste, ale nejedná se o nějak vysoký růst. ING PF vykazoval do roku 2002 výrazně nižší náklady na účastníka než CSLP PF. V roce 2003 se nejvíce zlepšil v hospodaření CSLP PF, který oproti roku 2002 dokázal náklady na jednoho účastníka snížit o 200,- Kč.

Dalším hodnoceným ukazatelem efektivního hospodaření je poměr provozních nákladů k objemu spravovaných aktiv. Tento ukazatel má průměrně nejnižší ING PF, následuje ho PFČS a nejvyšší průměrnou hodnotu dosahuje CSLP PF. Přesné dosahované hodnoty nákladů jsou uvedeny v příloze č.8.

Nejefektivněji hospodařícím fondem je podle provozních nákladů na klienta PFČS a podle hospodaření se svěřenými prostředky ING PF.

9.4 Velikost fondu

Z hlediska počtu účastníků

Hledisko počtu klientů je jedno z velmi sledovaných kritérií. Neboť čím větší pojistný kmen má daný penzijní fond, tím lépe může čelit případnému odlivu klientů. Tohle též platí u objemu spravovaných prostředků. Velký počet klientů snižuje provozní náklady penzijního fondu.

Z analyzovaných fondů má největší počet klientů CSLP PF. V roce 2004 měl celkem 615.000 klientů, zatímco PFČS pouze 410.000 klientů a ING PF ještě o 55.000 účastníků méně než PFČS. Z historického pohledu tomu vždy tak nebylo. CSLP PF se stal jedničkou v počtu klientů na českém trhu v roce 2002, kdy se sloučil s Vojenským otevřeným penzijním fondem. Vojenský otevřený penzijní fond byl do té doby jeden z největších penzijních fondů na českém trhu. V roce 2004 byl CSLP PF na druhém místě ve srovnání se všemi fondy působícími na území ČR. Největším penzijním fondem v ČR se stal penzijní fond České pojišťovny díky sloučení s Novým ČP penzijním fondem. PFČS si v historii nestál nejhůře. Mezi porovnávanými fondy byl největší v letech 1999 – 2001. Nyní se nachází mezi veškerými fondy v ČR na třetím místě. Byl překonán pouze díky fúzím a sloučením nejrozličnějších penzijních fondů. ING PF má ze sledovaných fondů

dlouhodobě nejméně účastníků, ale v porovnání s penzijními fondy působícími na území ČR si stojí mnohem lépe. V roce 2004 byl na čtvrtém místě.

V tomto kritériu hodnocení uspěl nejlépe CSLP PF. Ale ostatní analyzované fondy patří v tomto kritériu mezi lepší polovinu penzijních fondů působících v ČR. V příloze č. 8 je uveden počet účastníků penzijního připojištění v tabulkovém a grafickém zpracování.

Z hlediska objemu spravovaných aktiv

Objem spravovaných aktiv patří k důležitým kritériím při hodnocení jakékoliv finanční instituce. Spravovaná aktiva zajišťují finanční stabilitu penzijních fondů v případě velkých a nečekaných výběrů v krátké době. Fond, který spravuje velký objem aktiv, dokáže této nepříjemné situaci čelit lépe než fond, který spravuje pouze zanedbatelné množství aktiv. Čím více má penzijní fond aktiv, tím také má větší prostor pro tvorbu investiční strategie. Z porovnávaných penzijních fondů je v současnosti nejlepší CSLP PF, který spravoval v roce 2003 21,3 mld. Kč aktiv. Na druhém místě se umístil PFČS s 9,67 mld. Kč aktiv. Těsně za ním je ING PF s 8,9 mld. Kč aktiv. Pokud porovnáme analyzované fondy za celou dobu jejich existence, zjistíme, že všechny tři fondy měly téměř stejné množství aktiv do roku 2002. V tomto roce je výrazně předběhl CSLF PF. V příloze č. 8 je uveden přesný objem spravovaných aktiv u analyzovaných fondů.

Srovnáme-li veškeré fondy působící v ČR, tak nejvíce aktiv spravuje PFČP. Na druhém místě je CSLP PF. Na třetím místě je PF Komerční banky, za kterým na čtvrtém místě je PFČS a na pátém místě je ING PF.

Analyzované fondy se opět umístily v první pětce, tak i z tohoto hlediska jsou všechny relativně bezpečné. Ale jasným vítězem v této oblasti hodnocení se stal CSLP PF.

9.5 Investiční strategie

Pokud srovnáme investiční strategie analyzovaných penzijních fondů, zjistíme do jisté míry značné rozdíly. Na druhou stranu je nutné říci, že největší část portfolia ve všech sledovaných letech tvořily dluhopisy. Ale i dluhopisy jsou zastoupeny v portfoliu v rozdílném množství. V roce 2004 dluhopisová část portfolia u ING PF tvořila 87,1 %, zatímco u CSLP PF 60,4 % a u PFČS pouze 55,7 %. Zajímavé je porovnat vývoj zastoupení dluhopisů v portfoliu ING PF a CSLP PF. Jedná se o přesně opačný postup tvorby portfolia v dluhopisové oblasti. Do pokladničních poukázek, které jsou hodnocené

jako velmi bezpečné a zaručující jistý minimální výnos, nejvíce investuje CSLP PF. V roce 2004 se jednalo o 24,2 % investic. PFČS a ING PF investují do této části portfolia přibližně ve stejné míře. Akcie a podílové fondy, které tvoří více rizikovou a výnosnější složku portfolia, většinou nepřesahují 10 % podílu na složení portfolia. U ING PF a PFČS mají akcie a podílové listy klesající charakter, zatímco u CSLP PF se jedná o kolísavý charakter. Akciová část portfolia nám říká, jak fondy přistupují k riziku. Většinou jsou spíše opatrné a využívají bezpečnějších investičních možností.

Pouze PFČS investuje i do nemovitostí, ale v omezené míře. Bankovní účty a terminované vklady tvoří max. 10 % podíl v portfoliu. Vyjímkou je rok 2004 a PFČS. V tomto roce vykazuje PFČS pod položkou bankovní účty a terminované vklady 38,2 %. Ale jak již bylo uvedeno, v této části jsou též zastoupeny pokladniční poukázky díky jinému stylu nakupování.

Jako více riziková strategie se mi jeví strategie ING PF, a to hlavně díky velkému zastoupení dluhopisů. Větší rizikovost investiční strategie ING PF se odráží i ve výnosech. Od roku 2001 má největší připisované zhodnocení z analyzovaných fondů. Méně rizikové jsou strategie CSLP PF a PFČS.

9.6 Postavení analyzovaných penzijních fondů na trhu

Výše analyzované fondy mají na českém trhu velmi dobré postavení. Patří mezi pět největších fondů v České republice jak z pohledu počtu účastníků, tak z pohledu objemu spravovaných aktiv. Ale ani jeden z trojice analyzovaných fondů není v současnosti na prvním místě v tomto kritériu. Největším fondem co do počtu účastníků a velikosti spravovaných aktiv je Penzijní fond České pojišťovny.

Silné postavení srovnávaných fondů je také dáno tím, že každý z fondů je členem silné finanční skupiny. Tato finanční skupina má velmi dobré jméno, které přenáší i na penzijní fondy. A díky tomuto jménu, prodejní strategii a firemní image si analyzované fondy získávají stále nové klienty.

Trojice analyzovaných penzijních fondů je též aktivními účastníky Asociaci penzijních fondů ČR.

9.7 Důležitost penzijního připojištění v portfoliu finančního poradce

Finanční poradce je osoba, která podniká na českém trhu a snaží se dosáhnout zisku. K tomu, aby ho dosáhl, musí uspokojovat požadavky svých klientů. Tyto požadavky jsou uspokojovány pomocí služeb a produktů, které finanční poradce nabízí. Finanční poradce tak vytváří portfolio svých služeb, nabízených pojistných a finančních produktů. Mezi nejdůležitější produkty nabízené finančním poradcem patří určité životní pojištění, pojištění odpovědnosti, stavební spoření, penzijní připojištění, zprostředkování úvěrů a hypoték. V poslední době mají své místo v portfoliu finančního poradce určité i podílové fondy. Tyto jmenované produkty musí mít finanční poradce minimálně ve svém portfoliu, jinak nedokáže uspokojit potřeby svých zákazníků. Pokud by v portfoliu finančního poradce chyběl jeden významný produkt, tak by zákazník musel navštívit jiného poradce nebo instituci, která tento produkt nabízí. Toto by bylo riziko pro finančního poradce, že zákazník přejde ke konkurenci i v oblasti jiných produktů a služeb. Z toho důvodu musí nabízet co nejvíce produktů a služeb. Tyto produkty a služby musí být od více finančních institucí.

Penzijní připojištění se státním příspěvkem je natolik důležitý produkt, že není vhodné aby ho finanční poradce nezařadil do svého portfolia. Význam tohoto produktu v posledních několika letech vzrostl natolik, že patří k nejvyhledávanějším produktům na trhu. O tom svědčí i skutečnost, že si smlouvu o penzijním připojištění již uzavřelo téměř 2,6 milionu osob (údaj k 31.12.2003) a další skupina obyvatel o tom uvažuje. Finanční poradce, který uzavře smlouvu s klientem o penzijním připojištění, se musí o svého klienta dále starat a pečovat o něj. Tato smlouva může být pro něj příležitostí, jak klientovi nabídnout balíček kompletních služeb. Už jen tento důvod je natolik důležitý, že finanční poradce musí penzijní připojištění zařadit do svého portfolia.

Nelze přesně určit například pomocí procent, jaký konkrétní význam má daný produkt v portfoliu. Každý finanční poradce přiřazuje jinou důležitost jednotlivým produktům a službám. Ale zastoupení všech výše jmenovaných produktů v portfoliu by mělo být prioritní pro finančního poradce. Samotné penzijní připojištění je jedním z těch klíčových produktů.

10 DOPORUČENÍ PRO FINANČNÍHO PORADCE

Finančnímu poradci doporučuji jednoznačně zařadit penzijní připojištění se státním příspěvkem do svého portfolia a aktivně ho nabízet svým zákazníkům. Pokud by tak neučinil, jeho nabídka by nebyla kompletní a hrozila by mu ztráta klientů. Poradce by měl minimálně spolupracovat s jedním penzijním fondem, optimální je spolupracovat se dvěma fondy. Tyto dva fondy by měly mít odlišnou nabídku svých služeb, investiční strategii, měly by patřit k největším penzijním fondům v České republice a dosahovat přiměřených provozních nákladů. Také je důležité, aby se jednalo o tuzemský a zahraniční penzijní fond, který je součástí silné finanční skupiny. To vše je nutné z hlediska uspokojení rozdílných potřeb klienta. Některý klient preferuje český penzijní fond, jiný zahraniční. Jeden klient je ochoten podstoupit větší riziko z důvodu vyšších výnosů plynoucích z investiční strategie, druhý dává přednost jistotě. Z těchto důvodů doporučuji v portfoliu finančního poradce dva penzijní fondy.

Na základě provedených analýz, ve kterých jsem hodnotil vybrané penzijní fondy podle kritérií výběru penzijního fondu občanem, doporučuji finančnímu poradci zařadit do svého portfolia ING Penzijní fond a Penzijní fond České spořitelny. Tyto fondy mají odlišné investiční strategie, jedná se o zahraniční a tuzemský penzijní fond a oba fondy se řadí mezi největší penzijní fondy v České republice.

ING Penzijní fond dosahoval ve všech provedených analýzách velmi dobrých výsledků. V oblasti připisovaných výnosů účastníkům penzijního připojištění obstál nejlépe z porovnávaných penzijních fondů. ING PF též velmi efektivně hospodařil, dosahoval nejnižších provozních nákladů celkem a měl nejnižší poměrový ukazatel provozní nákladů k objemu spravovaných aktiv. Tato skutečnost se může pozitivně odrazit ve výši připisovaných výnosů. Co do velikosti porovnávaných penzijních fondů je ING PF nejmenší. Na druhou stranu je mezi pěti největšími penzijními fondy v ČR. Jedním z důležitých hledisek doporučení ING PF do portfolia finančního poradce byla investiční strategie. Tato investiční strategie se částečně liší od strategií zbylých analyzovaných fondů. Je více agresivnější a může klientům přinášet větší zhodnocení jejich úspor. Druhým důležitým hlediskem volby ING PF před CSLP PF byla mediální podpora celé finanční skupiny ING, která je v České republice na větší úrovni díky tomu, že ING je mediálním sponzorem české fotbalové reprezentace.

Jelikož první zvolený penzijní fond byl zahraniční, druhý doporučený penzijní fond do portfolia finančního poradce by měl být tuzemský. V našem případě Penzijní fond České spořitelny, který má velmi dobré zázemí, je součástí silné domácí i zahraniční finanční skupiny. PFČS patří též mezi největší penzijní fondy, do počtu účastníků je třetí největší v ČR, z hlediska objemu spravovaných aktiv čtvrtý největší. V oblasti hodnocení efektivního hospodaření dosahoval nejnižších provozních nákladů na účastníka. Investiční strategie PFČS je méně riziková, proto je vhodná pro klienta, který preferuje jistotu. Velmi pozitivně hodnotím nadstandardní nabídku fondu. Hlavním důvodem doporučení PFČS do portfolia finančního poradce je investiční strategie, nadstandardní nabídka, zázemí penzijního fondu a skutečnost, že je dceřinnou společností České spořitelny. Velké spousta klientů dává přednost známé české společnosti před zahraniční.

Credit Suisse Life & Pensions, Penzijní fond nedopadl v analýzách hůře než jeho konkurenti. Důvodem proč jsem nedoporučil CSLP PF je to, že jeden ze základních požadavků finančního poradce byl, mít ve svém portfoliu jeden český a druhý zahraniční penzijní fond. ING PF jsem upřednostnil před CSLP PF hlavně kvůli investiční strategii, která je částečně jiná než strategie PFČS. Pokud bych doporučil CSLP PF, tak by finanční poradce měl ve svém portfoliu dva penzijní fondy téměř se stejnou investiční strategií. Tato investiční strategie je méně riziková a uspokojovala by pouze jednu skupinu klientů. Z důvodu uspokojení obou skupin klientů, jsem raději doporučil ING PF.

Pokud by se finanční poradce rozhodl zvýšit množství penzijních fondů ve svém portfoliu, doporučoval bych raději zahraniční penzijní fond. K tomuto kroku by bylo nutné udělat opět analýzu zvolených penzijních fondů a na základě ní vybrat nejlépe vyhovující penzijní fond.

ZÁVĚR

Při zpracovávání své bakalářské práce jsem postupoval podle Zásad pro zpracování, které jsou uvedeny v Zadání bakalářské práce.

V teoretické části bakalářské práce jsem popsal historii penzijního připojištění v České republice, charakterizoval jsem penzijní připojištění se státním příspěvkem, objasnil jsem podmínky vzniku a zániku penzijního připojištění, uvedl jsem kdo může být účastníkem penzijního připojištění a shrnul jsem nejdůležitější výhody a nevýhody penzijního připojištění. V další části jsem se věnoval nejdůležitějším oblastem kolem penzijních fondů, v krátkosti jsem popsal demografický vývoj a problematiku ohledně finančního poradce. Na závěr je krátká zmínka o systému důchodového zabezpečení.

V praktické části jsem v krátkosti popsal analyzované penzijní fondy, jejich nabídku a provedl jejich porovnání dle kritérií pro výběr penzijního fondu zákazníkem. Závěr praktické části obsahuje doporučení pro finančního poradce.

V současnosti je velmi důležité, aby se lidé v aktivním věku zajímali o svůj budoucí příjem v důchodovém věku. Je to dáno nepříznivým demografickým vývojem jak v České republice, tak i v jiných vyspělých státech. Ve většině těchto států se chystá nebo již proběhla důchodová reforma, která má zabránit budoucím problémům s vyplácením důchodů a sociálním problémům nastávajících důchodců. Každá tato reforma má v sobě určitým způsobem zabudován systém soukromého spoření. Jednou z variant soukromého spoření je právě penzijní připojištění.

Účastníky penzijního připojištění v ČR je již přes 50 % ekonomicky aktivních obyvatel. Ale problém, který se zde vyskytuje je, že penzijní připojištění uzavírají hlavně starší obyvatelé. Jedná se o občany starší 50 let nebo z části i o důchodce. Ale jak je již známo, tak této skupiny obyvatel se důchodová reforma týkat nebude. Nejvíce postihne třicátníky a mladší. Proto je nutné, aby i tato skupina obyvatel se o svou budoucnost začala zajímat. K částečnému zlepšení zde došlo po novelách zákona o penzijním připojištění, avšak se nejednalo o výrazný posun ku předu. Snahou penzijních fondů a státu by mělo být motivování právě mladší skupiny ekonomicky aktivních obyvatel ke spoření.

Potenciální zájemci o penzijní připojištění se státním příspěvkem mají možnost dnes vybírat s jedenácti penzijních fondů. Většinou se jedná o velmi silné penzijní fondy, které

jsou součástí mezinárodní finanční skupiny a mají silné finanční zázemí. Z tohoto důvodu již nehrozí krachy penzijních fondů jako tomu bylo v devadesátých letech. Proto penzijní připojištění doporučuji jako vhodnou variantu spoření na stáří, kdy občanovi s tímto pomáhá ve výrazné míře i stát.

Penzijní připojištění je velmi důležitým produktem v portfolii finančního poradce, který aktivně nabízí své služby a produkty jednotlivým klientům.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

- [1] BRDEK, Miroslav; JÍROVÁ, Hana; KREBS, Vojtěch. *Trendy v evropské sociální politice*. Praha: ASPI Publishing, 2002. 252 s. ISBN 80-86395-25-1
- [2] ČEJKOVÁ, Viktória. *Pojistný trh*. Praha: Grada Publishing, 2002. 119 s. ISBN 80-247-0137-5
- [3] ELIÁŠ, Karel; DVOŘÁK, Tomáš; HAVEL, Bohumil. *Zákon o penzijním připojištění: komentář*. Praha: Linde, 2001. 321 s. ISBN 80-7201-294-0
- [4] PŘIB, Jan. *Kdy do důchodu a za kolik: 5. aktualizované vydání*. 5.vyd. Praha: Grada Publishing, 2004. 120 s. ISBN 80-247-0751-9
- [5] ŠULC, Jaroslav. *Penzijní připojištění: 2. aktualizované a rozšířené vydání*. 2.vyd. Praha: Grada Publishing, 2004. 196 s. ISBN 80-247-0772-1
- [6] VOŘÍŠEK, Vladimír. *Důchodové pojištění v ČR 1998*. 2.vyd. Olomouc: Anag, 1998. 311 s. ISBN 80-85646-74-9
- [7] WALTER, Jaromír. *Základy pojišťovnictví*. VŠE v Praze, Fakulta financí a účetnictví. Praha. 1994. ISBN 80-7079-305-8

Seriálová publikace

- [8] DRAŠNAROVÁ, K.; NOVÁKOVÁ, J.; VICHNAROVÁ, L. Životní pojištění a penzijní fondy. *MF Dnes*, 21. září 2004
- [9] Penzijní fondy, komerční příloha, *MF Dnes*, 31. října 2003
- [10] ŠALANDA, Radek. Úspory na stáří – Kdo si nespoří na důchod, ve stáří si moc neužije. *Hospodářské noviny*, 22. – 24. října 2004

Elektronické dokumenty

- [11] 10 let penzijního připojištění v České republice. *Finance EU* [online]. 2004, [cit. 2005-01-10]. Dostupný z [www](http://www.finance.cz/home/penzijni_pripojisteni/historie/abc1/):
<http://www.finance.cz/home/penzijni_pripojisteni/historie/abc1/>.

- [12] BUKAČ, Petr. Penzijní připojištění se mění. *Měšec.cz* [online]. 2004, září [cit. 2005-03-07] Dostupné z www: <<http://www.mesec.cz/clanky/penzijni-pripojisteni-se-meni/>>.
- [13] Ministerstvo financí ČR. Penzijní připojištění. *MFČR* [online]. 2004, cit.[2005-01-24]. Dostupný z www: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/SID-53EDF4E6-A48B6B57/mfcr/hs.xsl/penzijni_pripojisteni_7741.html>.
- [14] Ministerstvo financí ČR. Legislativa. *MFČR* [online]. 2004, cit. [2005-02-20]. Dostupný z www: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/SID-53EDF4E6-5E69333D/mfcr/hs.xsl/zakony_7980.html>.
- [15] Oficiální stránky Asociace penzijních fondů ČR [online]. 1994 - 2004, cit. [2005-03-10]. Dostupný z www: <<http://www.apfcr.cz/>>.
- [16] Oficiální stránky Credit Suisse Life & Pensions, Penzijního fondu, a.s. [online]. 1998 – 2004, cit. [2005-03-10]. Dostupný z www: <<http://www.cslife.cz>>.
- [17] Oficiální stránky Českého statistického úřadu [online]. 2004, cit. [2005-01-20]. Dostupný s www: <<http://www.czso.cz>>.
- [18] Oficiální stránky ING Penzijního fondu, a.s. [online]. 2005, cit. [2005-03-10]. Dostupný z www: <<http://www.ing.cz>>.
- [19] Oficiální stránky Penzijního fondu České pojišťovny, a.s. [online]. 2005, cit. [2005-01-10]. Dostupný z www: <<http://www.pfcp.cz>>.
- [20] Oficiální stránky Penzijního fondu České spořitelny, a.s. [online]. 2004, cit. [2005-03-10]. Dostupný z www: <<http://www.pfcs.cz>>.
- [21] Pro finanční poradce: Kdo je finanční poradce. *Sophia finance* [online]. 2002, cit. [2005-02-20]. Dostupný z www: <http://www.sophia.cz/poradci_kdoJePoradce.html>.
- [22] Vymíráme, varuje vládu statistika. Český statistický úřad [online]. 2004, poslední revize 2005-01-31 cit. [2005-02-10]. <Dostupný z www: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/09_01_2004_vymirame_varuje_vladu_statistika>.

- [23] Výroční zpráva Credit Suisse Life & Pensions, Penzijního fondu, a.s. 2002. Praha: Credit Suisse Life & Pensions, Penzijní fond, a.s. 2002.
- [24] Výroční zpráva Credit Suisse Life & Pensions, Penzijního fondu, a.s. 2003. Praha: Credit Suisse Life & Pensions, Penzijní fond, a.s., 2003.
- [25] Výroční zpráva ING Penzijního fondu, a.s. 2002. Praha: ING Penzijní fond, 2002.
- [26] Výroční zpráva ING Penzijního fondu, a.s. 2003. Praha: ING Penzijní fond, 2003.
- [27] Výroční zpráva Penzijního fondu České spořitelny, a.s. 2002. Praha: Penzijní fond České spořitelny, 2002.
- [28] Výroční zpráva Penzijního fondu České spořitelny, a.s. 2003. Praha: Penzijní fond České spořitelny, 2003.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

APF ČR	Asociace penzijních fondů České republiky
PFČS	Penzijní fond České spořitelny
ING PF	Internationale Nederlanden Group, Penzijní fond
ING	Internationale Nederlanden Group
CSLP PF	Credit Suisse Life & Pensions, Penzijní fond
VZP ČR	Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky
ČNB	Česká národní banka

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1. – Systém fungování penzijního připojištění	12
Graf 2. – Vývoj obyvatel v ČR v letech 1946 – 2003 (v mil.)	26
Graf 3. – Předpokládaný vývoj počtu narozených a zemřelých do roku 2050	27
Graf 4. – Připsané výnosy u PFČS od roku 1995	37
Graf 5. – Vývoj počtu klientů u PFČS v letech 1997 – 2004	38
Graf 6. – Nárůst objemu spravovaných aktiv u PFČS	39
Graf 7. – Struktura portfolia PFČS k 31.12.2004	39
Graf 8. – Připsané výnosy u ING PF od roku 1995	42
Graf 9. – Vývoj počtu klientů u ING PF v letech 1995 – 2004	43
Graf 10. – Nárůst objemu spravovaných aktiv u ING PF.....	44
Graf 11. – Struktura portfolia ING PF k 31.12.2004	45
Graf 12. – Připsané výnosy u CSLP PF od roku 1995	47
Graf 13. – Vývoj počtu klientů u CSLP PF v letech 1997 – 2004.....	49
Graf 14. – Nárůst objemu spravovaných aktiv u CSLP PF.....	50
Graf 15. – Struktura portfolia CSLP PF k 31.12.2004	50
Graf 16. – Inflace, nominální a reálné zhodnocení příspěvků účastníků v sektoru penzijního připojištění v letech 1995 – 2002.....	52

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. – Výše státního příspěvku k příspěvku účastníka	15
Tab. 2. – Výše provozních nákladů a ukazatelé efektivity hospodaření PFČS.....	37
Tab. 3. – Výše provozních nákladů a ukazatelé efektivity hospodaření ING PF.....	43
Tab. 4. – Výše provozních nákladů a ukazatelé efektivity hospodaření CSLP PF.....	48

SEZNAM PŘÍLOH

- P I. Druhy nároků účastníků penzijního připojištění a podmínky jejich čerpání podle zákona č. 42/1994 Sb., a jeho novely č. 170/1999 Sb., resp. novely č. 36/2004 Sb.
- P II. Porovnání variant přímého zvýšení mzdy zaměstnance či zvýšení příjmu formou příspěvku na penzijní připojištění.
- P III. Aktuálně působící penzijní fondy v ČR
- P IV. Depozitáře aktuálně působících penzijních fondů
- P V. Struktura portfolia analyzovaných penzijních fondů
- P VI. Komplexní pojištění, zvýhodněné pojištění pro klienty PFČS u pojišťovny České spořitelny (jednotlivé varianty)
- P VII. Organizační schéma společnosti Credit Suisse Group
- P VIII. Vývoj kritérií hodnocení v čase u analyzovaných penzijních fondů

**PŘÍLOHA P I. DRUHY POSKYTOVANÝCH PENZÍ Z PENZIJNÍHO
PŘIPOJIŠTĚNÍ A PODMÍNKY JEJICH ČERPÁNÍ PODLE ZÁKONA
Č.42/1994 SB., A JEHO NOVELY Č.170/1999 SB., RESP. NOVELY Č.
36/2004 SB.**

Druh nároků (podle zákona 42/1994 Sb., či 170/199 Sb. Resp. 36/2004 Sb.)	Věk věcné účastníka: podmínky pro uplatnění nároku	Nejkratší možná doba placení příspěvků v penzijním plánu; výše dávky	Komu dávka náleží; kdy bude vyplacena
Starobní penze A, podle zákona č. 42/1994 Sb.	Náleží při dosažení věku stanoveného penzijním plánem, nejdříve však v 50 letech účastníka	Nejvíce 60 kalendářních měsíců, přičemž tuto hranici nelze v penzijním plánu dál zvýšit;	Náleží jen účastníku; dávky je penzijní fond (pf) povinen vyplácet ve lhůtách a způsobem stanoveným penzijním plánem nebo dohodnutým s příjemcem starobní penze; penzi lze sjednat jako doživotní, či na dobu určitou, tj. na určitý konečný počet měsíců výplat penze podle rozhodnutí účastníka
Starobní penze B, podle zákona č. 170/1999 Sb.	Náleží při dosažení věku stanoveného penzijním plánem; avšak ne nižšího než 60 let; dříve jen v případě přiznání starobního důchodu z důchodového pojištění nebo dosažením 60 let; podle novely lze starobní penzi poskytnout jen při dosažení věku stanoveného penzijním plánem	Nejméně 60 a nejvíce 120 kalendářních měsíců, přičemž tyto hranice nelze v pen. plánu ani snížit ani prodloužit; Výše dávky závisí na velikosti příspěvků účastníka a délce doby jejich placení, státním příspěvku a všech připsaných podílech na výnosech hospodaření pf	Náleží jen účastníku; dávky je pf povinen vyplácet ve lhůtách a způsobem stanoveným penzijním plánem nebo dohodnutým s příjemcem starobní penze, a to pouze jako penzi doživotní
Invalidní penze A, podle zákona č. 42/1994 Sb.	Věk nerozhoduje, penze účastníku náleží po přiznání invalidního důchodu z důchodového zabezpečení	Pokud penzijní plán stanoví jako podmínku nároku pojištěnou dobu, pak tato nesmí být delší, než 60 kalendářních měsíců	Náleží jen účastníku; dávky je pf povinen vyplácet ve lhůtách a způsobem stanoveným penzijním plánem nebo dohodnutým s účastníkem
Invalidní penze B, podle zákona č. 170/1999 Sb.	Věk nerozhoduje, penze účastníku náleží po přiznání plného invalidního důchodu z důchodového	U invalidní penze stanovené podle příspěvkově definovaného penzijního plánu nejméně 36 měsíců	Náleží jen účastníku; dávky je pf povinen vyplácet ve lhůtách a způsobem stanoveným penzijním plánem nebo

	zabezpečení	a nesmí být delší než 60 měsíců, přičemž dobu 36 měsíců nelze v penzijním plánu snížit	dohodnutým s příjemcem invalidní penze
Výsluhová penze A, podle zákona č. 42/1994 Sb.	Věk nerozhoduje, byť ze zákona nepřímo plyne, že nejdříve po dovršení 33 let věku; penze účastníku náleží při dosažení doby penzijního připojištění stanovené penzijním plánem	Nejméně 180 měsíců, přičemž tuto dobu nelze v penzijním plánu snížit; výše dávky závisí na velikosti příspěvků účastníka a délce doby jejich placení, státním příspěvku a všech připsaných podílech na výnosech hospodaření pf	Náleží jen účastníku; dávky je pf povinen vyplácet ve lhůtách a způsobem stanoveným penzijním plánem nebo dohodnutým s příjemcem výsluhové penze
Výsluhová penze B, podle zákona č. 170/1999 Sb.	Platí to samé jako u varianty A	Platí to samé jako u varianty A	Platí to samé jako u varianty A
Pozůstalostní penze A, podle zákona č. 42/1994 Sb.	Náleží v případě úmrtí účastníka, jeho věk nerozhoduje	Podle penzijního plánu závisí výše dávky na příspěvcích účastníka a délce jejich placení, státním příspěvku a všech připsaných podílech na výnosech hospodaření pf	Náleží fyzické osobě, kterou účastník určil ve smlouvě; účastník přitom může určit více osob a ve smlouvě vyznačí procentuální podíly každé z nich; dávky je pf povinen vyplácet ve lhůtách stanovených a způsobem stanoveným penzijním plánem nebo dohodnutým s příjemcem pozůstalostní penze
Pozůstalostní penze B, podle zákona č. 170/1999 Sb.	Platí to samé jako u varianty A	Platí to samé jako u varianty A	Platí to samé jako u varianty A

**PŘÍLOHA P II. POROVNÁNÍ VARIANT PŘÍMÉHO ZVÝŠENÍ MZDY
ZAMĚSTNANCE ČI ZVÝŠENÍ PŘÍJMU FORMOU PŘÍSPĚVKU NA
PENZIJNÍ PŘIPOJIŠTĚNÍ**

JOSEF NOVÁK - VÝPLATNÍ PÁSKA	VARIANTA 1	VARIANTA 2
	Přímé zvýšení mzdy	Příspěvek na penzijní připojištění
HM zaměstnance (výchozí hodnota)	12 000,00 Kč	12 000,00 Kč
HM (po přidání 3 %, tj. 360 Kč)	12 360,00 Kč	12 000,00 Kč
Příspěvek na penzijní připojištění	-	360,00 Kč
- sociální pojištění 8 %	-989,00 Kč	-960,00 Kč
- zdravotní pojištění 4,5 %	-557,00 Kč	-540,00 Kč
- odpočitatelná položka ze ZD	-2 910,00 Kč	-2 910,00 Kč
Daňový základ	8 000,00 Kč	7 600,00 Kč
Daň z příjmu	1 200,00 Kč	1 140,00 Kč
Čistý příjem zaměstnance	9 614,00 Kč	9 720,00 Kč
Náklady na odvody zaměstnavatele		
- 26 % na sociální pojištění	3 214,00 Kč	3 120,00 Kč
- 9 % na zdravotní pojištění	1 112,00 Kč	1 080,00 Kč
Celkové náklady zaměstnavatele	4 326,00 Kč	4 200,00 Kč
Daňově uznatelné výdaje zaměstnavatele	16 686,00 Kč	16 560,00 Kč

Varianta zvýšení příjmu	Čistý příjem zaměstnance	Daňově uznatelné výdaje zaměstnavatele
1. Přímé zvýšení HM	9 614,00 Kč	16 686,00 Kč
2. Příspěvek na penzijní připojištění	9 720,00 Kč	16 560,00 Kč
Přínos pro zaměstnance a pro zaměstnavatele	Zvýšení příjmu o 106 Kč	Úspora nákladů o 126 Kč

**PŘÍLOHA P III. AKTUÁLNĚ PŮSOBÍCÍ PENZIJNÍ FONDY V ČR
(2.11.2004)**

č.ř.	Název PF	Adresa	Telefon	e-mail
1.	Allianz penzijní fond, a.s.	Římská 103/12 120 00 Praha 2	224 405 853	penz.fond@allianz.cz
2.	CREDIT SUISSE LIFE & PENSIONS PENZIJNÍ FOND A.S.	Starobrněnská čp. 335/8 602 00 Brno-město	531 021 111	infopf@cslife.cz
3.	ČSOB Penzijní fond Progres, a. s., člen skupiny ČSOB	Perlová 371/5 110 00 Praha 1	222 045 452	csobpfprogres@csob.cz
4.	ČSOB Penzijní fond Stabilita, a. s., člen skupiny ČSOB	Perlová 371/5 110 00 Praha 1	222 045 449	csobpfstabilita@cmpf.cz
5.	Generali penzijní fond a.s.	Bělehradská 132 120 84 Praha 2	221 091 001	penzijni.fond@generali.cz
6.	Hornický penzijní fond Ostrava, a.s.	Sokolská třída 26a 702 00 Ostrava-Moravská Ostrava	596 262 582	hpfo@okd.cz
7.	ING Penzijní fond, a.s.	Nádražní 344/25 150 00 Praha 5-Smíchov	257 473 111	klient@ingpf.cz
8.	Penzijní fond České pojišťovny, a.s.	Truhlářská 1106/9 110 00 Praha 1	221 109 111 800 133 666 infolinka	pfcp@pfcp.cz
9.	Penzijní fond České spořitelny, a.s.	Poláčkova 1976/2 140 21 Praha 4	261 075 100 261 075 101	pfcs@pfcs.cz
10.	Penzijní fond Komerční banky a.s.	Lucemburská 1170/7 113 11 Praha 2-Vinohrady	272 173 172-5	pf-kb@pf-kb.cz
11.	Zemský penzijní fond, a.s.	28. října 45 702 00 Ostrava	596 202 521	zpf@zpf.cz

**PŘÍLOHA P IV. DEPOZITÁŘE AKTUÁLNĚ PŮSOBÍCÍCH
PENZIJNÍCH FONDŮ**

Penzijní fond	Depozitář penzijního fondu
Allianz PF, as.	Komerční banka, a.s.
Credit Suisse Life & Pensions PF, a.s.	ČSOB, a.s.
ČSOB PF Progres a Stabilita, a.s.	Živnostenská banka, a.s.
Generali PF, a.s.	HVB Bank Czech Republik a.s.
Hornický PF Ostrava, a.s.	Česká spořitelna, a.s.
ING Penzijní fond, a.s.	ING Bank N.V., organ. složka
PF České pojišťovny, a.s.	Živnostenská banka, a.s.
PF České spořitelny, a.s.	Komerční banka, a.s.
PF Komerční banky, a.s.	Česká spořitelna, a.s.
Zemský PF, a.s.	Citibank, a.s.

PŘÍLOHA P V. - STRUKTURA PORTFOLIA ANALYZOVANÝCH PENZIJNÍCH FONDŮ

Penzijní fond České spořitelny, a.s.

Rok	Dluhopisy (%)	Pokladniční poukázky (%)	Akcie, podílové listy (%)	Nemovitosti (%)	Účty a termínované vklady (%)	Ostatní (%)
2001	64	18	12	2	4	0
2002	79,6	5,5	6,9	1,1	4,5	2,4
2003	75,4	13,6	4	0,8	4,5	1,9
2004	55,7	0	4,4	0,6	38,2	1,1

ING Penzijní fond, a.s.

Rok	Dluhopisy (%)	Pokladniční poukázky (%)	Akcie, podílové listy (%)	Nemovitosti (%)	Účty a termínované vklady (%)	Ostatní (%)
2001	70.2	16	9.2	0	4.6	0
2002	76	7.8	8.5	0	6.4	1.3
2003	75.6	7	7.2	0	7.9	2.3
2004	87.1	1.7	5.8	0	3.7	1.7

Credit Suisse Life & Pensions, Penzijní fond, a.s.

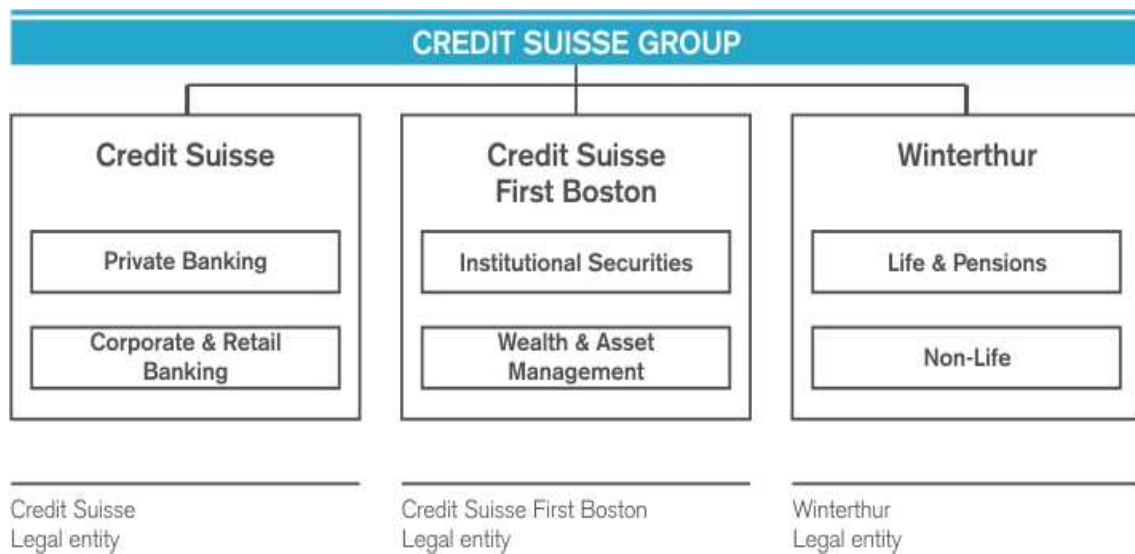
Rok	Dluhopisy (%)	Pokladniční poukázky (%)	Akcie, podílové listy (%)	Nemovitosti (%)	Účty a termínované vklady (%)	Ostatní (%)
2001	81.4	8.2	4.3	0	6.1	0
2002	78.2	2.3	10.2	0	7.4	1.9
2003	72.6	9.2	3.1	0	13.5	1.6
2004	60.4	24.2	6.8	0	7.8	0.8

**PŘÍLOHA VI. – KOMPLEXNÍ POJIŠTĚNÍ, ZVÝHODNĚNÉ
POJIŠTĚNÍ PRO KLIENTY PFČS U POJIŠŤOVNY ČESKÉ
SPOŘITELNY (JEDNOLIVÉ VARIANTY)**

	Pojistná částka			
	Varianta 1	Varianta 2	Varianta 3	Varianta 4
Pojištění smrti z jakýchkoliv příčin	10 000 Kč	10 000 Kč	ne	ne
Pojištění smrti následkem úrazu	50 000 Kč	50 000 Kč	600 000 Kč	600 000 Kč
Pojištění trvalých následků úrazu	ne	ne	600 000 Kč	600 000 Kč
Pojištění denního odškodného za dobu léčení úrazu	ne	100 Kč/den	ne	300 Kč/den
Pojištění hospitalizace v důsledku úrazu	ne	100 Kč/den	ne	300 Kč/den
Roční pojistné pro klienty PFČS	100 Kč	500 Kč	1 200 Kč	2 700 Kč

Výše uvedené údaje mají pouze informativní charakter a Pojišťovna České spořitelny je oprávněna změnit výši pojistného pro klienty Penzijního fondu České spořitelny.

PŘÍLOHA P VII. – ORGANIZAČNÍ SCHÉMA SPOLEČNOSTI CREDIT SUISSE GROUP

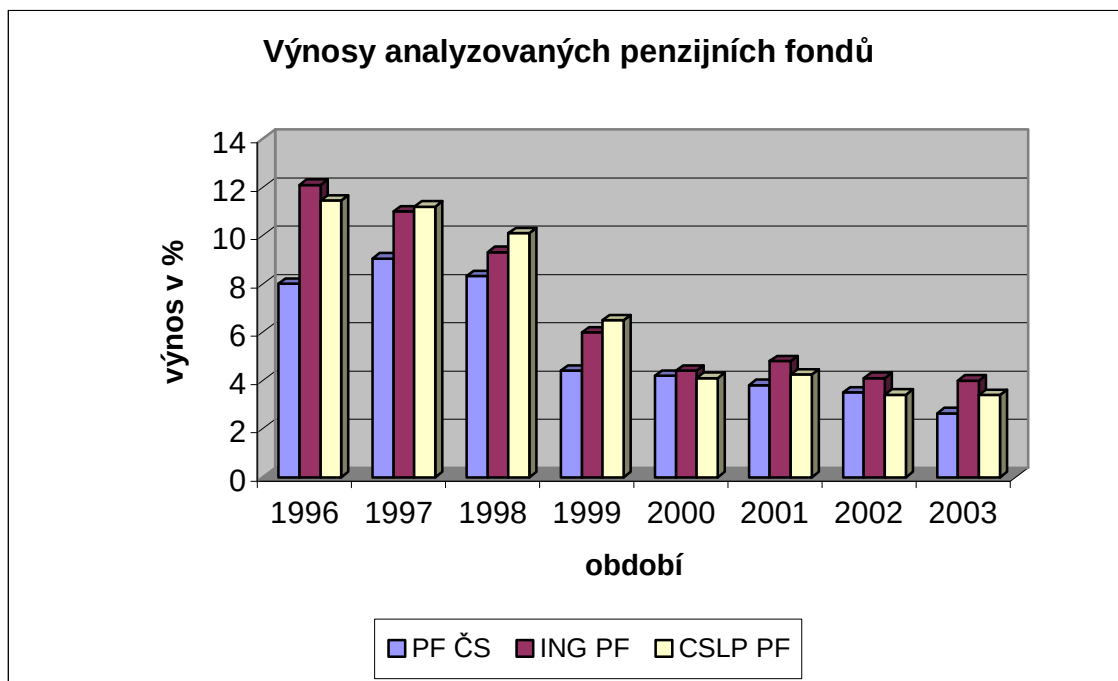

PŘÍLOHA P VIII. - VÝVOJ KRITÉRIÍ HODNOCENÍ V ČASE U ANALYZOVANÝCH PENZIJNÍCH FONDŮ

Zhodnocení prostředků fondem od jeho vzniku

Tab. 5. - Připsané výnosy účastníkům penzijního připojištění u porovnávaných fondů

v %	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
PF ČS	8	9,05	8,33	4,4	4,2	3,81	3,5	2,64
ING PF	12,1	11	9,32	6	4,4	4,8	4,1	4
CSLP PF	11,45	11,2	10,1	6,5	4,1	4,25	3,41	3,4

Graf 17. – Porovnání připsaných výnosů jednotlivých penzijních fondů (v %)

Provozní náklady a ukazatelé efektivity

Provozní náklady

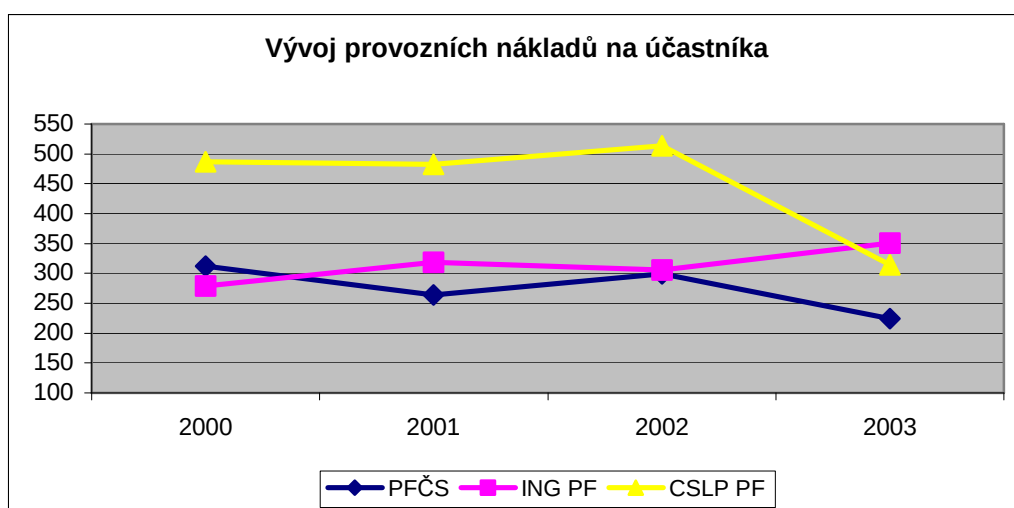
Tab. 6. - Výše provozních nákladů u analyzovaných penzijních fondů v letech 2000 - 2003

PF	2000	2001	2002	2003
PFČS	96650	95129	112589	85682
ING PF	53695	71051	78130	103100
CSLP PF	92427	120354	301270	177519

Provozní náklady na jednoho klienta (ukazatel efektivity)

Tab. 7. - Provozní náklady na účastníka penzijního spoření ve sledovaném období

PF	2000	2001	2002	2003
PFČS	312,1	263,7	299,8	223,9
ING PF	278,4	319,1	306,1	350,4
CSLP PF	486,4	482,0	513,5	314,4

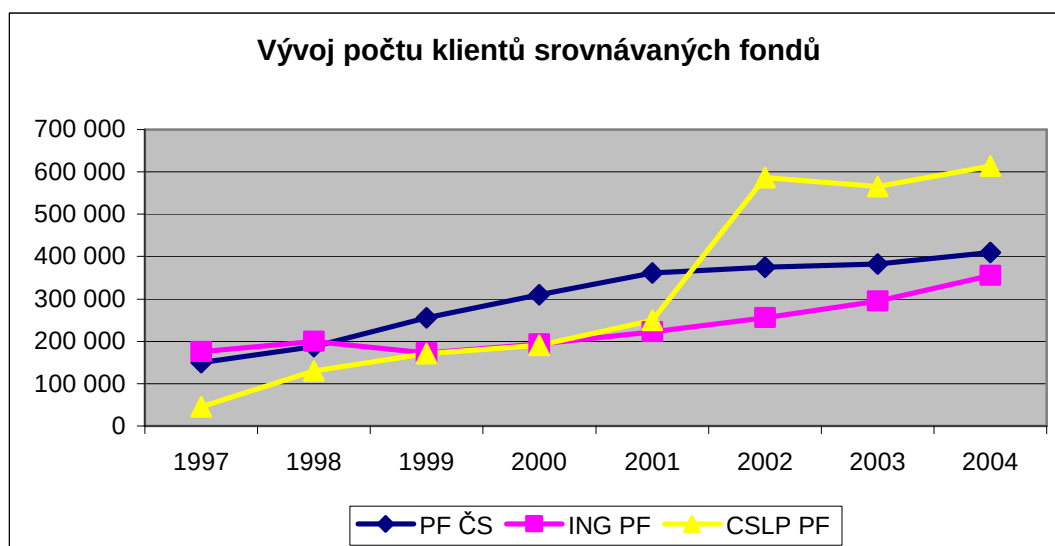
Graf 18. – Vývoj provozních nákladů na účastníka jednotlivých penzijních fondů

Velikost fondu

Z hlediska počtu aktivních účastníků

Tab. 8. - Počet účastníků penzijního připojištění v analyzovaných fondech od roku 1997

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
PF ČS	150 000	187 956	255 294	309 727	360 781	375 561	382 605	410 352
ING PF	175 993	199 551	172 155	192 854	222 669	255 290	294 270	355 337
CSLP PF	45 000	130 000	171 034	190 010	249 692	586 668	564 700	614 461

Graf 19. – Vývoj počtu aktivních účastníků jednotlivých penzijních fondů

Z hlediska objemu spravovaných aktiv

Tab. 9. - Objem spravovaných aktiv analyzovanými fondy od roku 1997

v tis. Kč	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
PFČS	1 812 889	2 546 701	3 570 288	4 441 834	5 168 993	7 435 373	9 663 262
ING PF	1 228 621	2 467 448	2 927 919	3 729 792	5 186 020	6 982 577	8 870 412
CSLP PF	305 230	2 035 500	2 791 960	3 658 291	5 773 039	18 292 399	21 334 236